

«Кыайы сүрдүк дьаралыга
Билигини куустута»

Аан дойду 61 госуларствотын олодун 1418 хонук устата атыһахтаах уулуу аймаабыт, хас эмэ уонунан мөдүйүөн дьон тыһынарыгар турбут, биир итичэни бододо, ыарыһах оҕорбут, аҥардас Советскай Союз 1710 куоратын, 70-тан тахса тыһыңча салыһытын уон-

на дэриэбинэтин урусхаллаан күл-көмөр оҕорбут, тыһыңчанан колхозтары, совхозтары үлтү төпсөн, халаан-талаан, баайдарын-дуолларын күн-ый ыһыара оҕорбут гитлеровскай Германия баһылыктаах аан дойду иккис сэриигэ биһиги норуоттук кыайытынан түмүктэммитэ 60 сылын туолла.

5 тыһ. самолеттаах, 3500 танкалаах, 50-тан тахса тыһ. пушкалаах, оччотооһу кэм мунгууур техникатынан толору сэрбизэммит 5,5 мөл. ыһымас саллаата уонна киниэхэ хос моонньоох буолбут Европа дойдурар Хотугу Муустаах муораттан Хара муорага диэри утарылаһыты урусхаллаан киирибиттэрин киһи аймак кыайан умнубат. Түөрт сыллаах удаһыннаах, өлүүлээх-сүгүүлээх сэриигэ 27 мөл. сабыһкай киһи олодун толук уурбута. Сэрии сылларыгар Саха сириттэн 62 тыһ. тахса киһи чэрдээх илиингир саа-саадах тутан Ийэ дойдутун эрдээхтик көмүскээбитэ. Кинилэртэн 24 тыһ. буйун кыргыһы толоонугар геройдуу охтубута. Дойдуларыгар хаалбыт кырдыһастар, оҕлор-дьахталлар Улуу Кыайыны тыылга уһансыбыттар. Саха сирин олохтоохторун сэрии кытыастар уота эрэ салаабата. Кинилэр дьарамай саныларын күүстээх үлэ бурдулдьыта самнары баттаабыта, доруобуйаларын айгыраппыта. Тугунан да кыайан кэмизэмэт иэдээн хара былытты халыан тахсыбыта. Партия уобаластаары комитетта Степаненко «муударай» салалтатынан үс сыл сиир бурдук саптаастаах орон 14 оройуонга 107 тыһ. 900 киһи хоргулута. Ити сылларга Сунтаар оройуонугар 2459, Мэҥэ-Хаҥаласка 1900, Уус-Алданга 1834, Бүлүүгэ 1527 киһи хоргууан өлбүттэрэ. Сэрии ыар сылларыгар оннооһор бэйгэ бас билэр сүөһүгүн сизпэттэр этэ. Ол түмүгэр толорута суох чахчыларынан республика үрдүнэн 23 тыһ. киһи хоргууан суорума суолламмыта. Уоттаах сэриигэ дойдурарын, дьоннорун-сэргэлэрин туһугар олохторун толук уурбуттар хаалыбыт хааннара, сэрии эрэйи н-мугун, кыһаларын эттэринэн-хааннарынан билбиттэр тохлук харастарын уута, ыар ыңчык, сиргэ-буорга тэпиллибит ыраас чизэ-суобас, иитэ-саҕата суох идэмэрдээх иэдээн киһи аймак өйүттэн-санаатытан үйэлэргэ сүтүө суоҕа.

Бүтүн ыам ыйын 9 күнүгэр сэбискай норуот, Кыһыл Армия уонна Байыаннай морской флот Верховнай Главнокомандующайа, Советскай Союз Генералиссимуса И.В. Сталин салалтатынан, сэрии уотугар бустуот-хаптыт маршаллар, адмираллар, генераллар, офицердар, саллааттар холбурга сыл-

Улуу Кыайыны 60 сыллаах үбүлүөйэ

СОРГУМААХ КЫАЙЫНЫ СҮРЭХПИТИГЭР СӨҔӨРДӨН

тэллэрин иннилэринэн аастылар. Болуоссакка сэрии сылларынааҕы ырыа, музыка, марш дьыраһыт.

Тэрилтэлэр колонналарын оскуола иннинээҕи саастаах оҕолору иитэр, үөрэтэр «Солнышко», «Кустук», «Кэңчээри» о.д.а. оҕо садтары кырачааннара уонна үлэһиттэрэ саҕалыыллар. Кинилэр кэнилэриттэн улуус киинин оскуолаларын В.Е. Егоров директордаах Нам начальнай оскуолатын коллектива сүрүннүүр. Улуус кырдыһаас үөрэҥи кыһата 1 №-дээх орто политехническай оскуола оҕолоро, үөрэнээччилэрэ бүтүнгү үөрүүнү-көтүүнү үлэстэ, сүрдүк мичээринэн сыдыаһан, инникигэ эрэллээхтик хардыһыыллар. Оскуола кырдыһаас көлүөнэ 15 учууталлара, үөрэппит оҕолоро илиилэригэр саа-саадах тутан, төрөөбүт дойдурарын көмүскэлигэр үгүстэр геройдуу охтубуттара. Сэрии сылларыгар тыылга үлэһиттэр, оччотооһу олох ыарахатарын дьоннорун-сэргэлэрин кытта тэҥнэ үлэстэбиттэрэ. Билигин ыччаты иитиһэ-үөрэтиһэ Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала Петрова М.А., үлэ ветерана, РФ норуотун үөрэҥиритин туйгуна Баишева П.Д., РСФСР оскуолатын үтүөлээх учуутала Ядрихинская А.Г. о.д.а. айымныылаахтык үлэлииллэр. Чурапчы көһүүтүн кыттыһаары, норуот үөрэҥиритин туйгуна Н.Ф. Марков колоннага хаамсар. Оскуола бастың учуутала Шелковников Л.В., сыл бастың кылаас салайааччыта Колесова А.П., сыл бастың общественник учуутала Сергучева А.Г., профком председателэ, колоннаны тарыйыгэ үлэһепит Максимов И.Н. о.д.а. бүтүнгү бырааһынныкка кытталлар. Оскуола үөрэнээччилэрэ фестивалларга, спортивной күрэхтэһиһилэргэ, олимпиадаларга инники күөҥнэ сыдыаһаллар.

Промышленной тэрилтэлэр ортолоругар Р.Е. Окороков генеральной директордаах «Быйаң» АО бастыңнарга киирээр. Тэрилтэ 33 үлэһиттээх. Бу дьоруос коллектив ыһылыы-тобуллуу сылларыгар техникатын, базатын, кадрдарын энчирэппэччэ үлэһэн-хамнаһынан хааччылар. Тэрилтэ Нам-Түбэ суолун тугуутугар, таас чогу тийинигэ улахан кэмэйдээх үлэни толорор.

А.Г. Кобяков директордаах ОДКХ ГУ колонната болуоссакка киирэр. 7 производственной сыахтаах, 10 производственной участкаах, 10 котельнайдаах (38 газовай), 700 үлэһиттээх улуус бөдөн промышленной тэрилтэ. Манна 20-тэн тахса сыл энкилэ суох үлэһитлэр Охлопкова В.И., Степанова С.П., Пестряков Н.Н., Матвеев Е.С. о.д.а. Ити коллективтары сэргэ НПК, «Илгэ» ПО, тыа хаһаайыстыбатын управлениетин, булчуттар обществоларын, сир комитетин, «Эрэл» ТХПКК, ветстанция, доруобуйаны харыстабылын, федеральной почта, «Сахателеком» ГУП, газовай хаһаайыстыбалар, культура үлэһиттэрин, типография, нарсуд, прокуратура, нэһиликтэр колонналары кэккэлэи хаамсаллар. Үөдэй нэһилигини делегациятын дьаһалта баһылыга Иннокентий Зырянов салайар. Нэһиликтэн 62 буйун сэриигэ өлбүттэрэ. Сэрии ветерана Говоров М.А. тыһынаах ордон Дьоккуускайга оҕолор. 1941-45 сс. Аҕа дойду Улуу сэриитин кэмигэр Килбиһинээх үлэтин иһин мэтээлинэн 156 киһи наҕараадаламмыта. Үөдэй үлэһит дьонун ыһыһыксыттар Дмитрий Аргунов, Николай

Шестаков, Анна Обутова о.д.а. оройуонга, республикага аатырдыбыттар. 1 Хомуस्ताах, Хатың Арыы, Түбэ, Бөтүң, Маймаҕа нэһиликтэрин бэрэстэбииттэлэрэ колонналары кытта тэҥнэ хаамсаллар.

Кыайы скверигэр Кутурҕан сэргэтин эргийэн улуус баһылыга Д.П. Корьякин, мунһах председателэ Н.Н. Баишев, сэрии, тыыл ветераннара венюктары сэриигэ өлбүттэр пааматынныктыгар уурууларынан «Үйэлэргэ умнуллубат» миитин саҕаланар. Миитини кыттыһаары тыһынан Д.П. Корьякин аһар. Киһи Нам улуунуттан Аҕа дойду көмүскэлигэр 1849 киһи ыгырыллан 1117 буйун сэрии хоһуутугар геройдуу охтубутун, Улуу Кыайыны 60 сылын 19 сэрии ветерана, ол иһиттэн Арҕаа фронтка сылдьыбыт 2 киһи, кинилэри таһынан Дьоккуускайга оҕолор 25 фронтвик көрсөллөрүн иһитиннэрда, үөрүүлээх үбүлүөйүнэн эздэрдээтэ. Улуус байыаннай комиссара подполковник А.А. Ершов, ветераннар ааттарыттан сэрии кытты-

лааҕа, Партизантан төрүттээх Ытык кырдыһаас Н.С. Иванов, Чечня сэриитигэр «Хорсунун иһин» уордыанынан наҕараадаламмыт П.Н. Оконешников Улуу Кыайыны 60 сылынан миитин кыттыһаахтарын истинтик эздэрдээтилэр.

Сэрии уонна тыыл ветераннара А. Шестаков аатынан культура киһигэр сэрии уонна тыыл ветераннарыгар аналлаах мунһаахха сырыттылар. Бу үөрүүлээх түгэҥгэ 16 киһиэхэ наҕараадалар туттарылыһылар. Ветераннар сэбиэттэрин председателэ М.В. Петрова Граф Бирэргэтиһэ профессиональной училище үөрэнээччилэригэр оҕорторбут знактарын уонна күн сирин саңа көрбүт Т.И. Замятин «Олох иһин охсуһуу» кинигэлэри, махтал суруктары туттарда. Республика Президенин альбомнара Ленинград куорат блокадатын кыттыһааһар Э.Д. Ушицакаҕа, Г.Г. Аргуновка, сэрии кыттыһаахтарыгар Е.С. Чупровка (Нам с.), Н.С. Ивановка (Партизан) о.д.а. 5 киһиэхэ улуус бочуоттаах гражданина знактар, дастабырыаньылар туттарылыһылар. Быйыл саас культура уонна спорт эстафетатын фестивалын лауреаттарын уонна дипломаннарын концера көрдөрүлүнэ.

Күнүскү кэмгэ улуус бастың коллективтара эстафетанан сүүрүүгэ уонна кросска саастарынан араас күүстэрин холостулар. Аҕыс этаптаах, 4 км эстафетага 8 хамаанда кыайы иһин эриститилэр. Үөдэй, 1 Хомуस्ताах, Хамаҕатта, НПК, зачету таһынан Намнааҕы

гимназия, НПЛ, Хатырык, Модут хамаандалара стартка тахсыбыттарыттан НПК оҕолоро ордук бэлэмнээхтэрин көрдөрөн иһыһы кэлдилэр. Кинилэр кэнилэриттэн Намнааҕы гимназия үөрэнээччилэрэ иккис тахсыбыттарыгар балаһыанһа баһыһытынан кинилэргэ миэстэ бериллибэтэ. Онон Үөдэй уонна Модут хамаандалара бириһтээх миэстэлэргэ тигистилэр. Эстафетага күрэхтэһиһэ Хатың Арыы, Партизан, спортивной базата суох эрээри традициялаах Бөтүң уонна Никольскай ыччаттара киһи эрэ үөрүүх-көтүүх күнүгэр күрэхтэһиһэ кэлбэтэхтэрэ спорду санээрээччилэргэ соһучу буолла.

Кросска уолаттар 3000, кыргыттар 1000, эр дьон 5000, дьахталлар 3000, 40-тан үөһэ саастаах ветеран эр дьон 3000, 35-тэн үөһэ саастаах ветеран дьахталларга 1000 м күөн көрүстүлэр. Кросска уолаттарга Климовскай Вова (гимназия), кыргыттарга Сидорова Христина (гимназия), эр дьонго Говоров Семен (Модут), дьахталларга Саввинова Ульяна (НПК), ветеран эр дьонго Охлопков Афонасий (1 Хом.), ветеран дьахталларга Попова Екатерина (Модут) кыайылаахтарынан табыстылар. Эстафета уонна кросс түмүктэринэн НПК бастаата. Бириһтээх миэстэлэргэ Үөдэй, Модут хамаандалара тигистилэр. Вастабыттар уонна бириһтээх миэстэлэргэ тиксибиттэр мэтээллэринэн, грамоталарынан, ха-

маанданан кыайылаахтар кубоктарынан наҕараадаланылар.

Улуу Кыайыны 60 сыллаах үбүлүөйүгэр аналлаах бырааһыннык кэмигэр улуус киинин культураны кинигэр, болуоссаттарга «Кыайы сүрдүк дьаралыга» бырааһынныктааҕы концерт, «Оҕолор эйэ туһунан ыһыһылар» концерт, «Мичээр», «Дьурул», «Ньургуһун» народнай ансамбллар концерта, Хатырыктааҕы «Сайдам», Хамаҕаттааҕы «Түһүлгэ», тыа сиринээҕи культура киинин программалара, ыччат бырааһынныктааҕы концерта, «Өрөгөй оһуоһай», кинофестиваль, «Ностальжи» үңкүү, сыннаалан кинээтэ ыһыһыһылар, атыы-эргийэн тэрилинэ.

Улуу Кыайыны үбүлүөйдээх бырааһынныгар улуус олохтоохторо, тэрилтэлэрэ, хаһаайыстыбалара, актыыбыһаыдык кыттыһылар. Киһэтин Максим Аммосов болуоссатыгар үңкүү, ооньуу-көр тариллинэ. Бырааһыннык ыраас халлааныгар «Кыайыга салот» фейерверк араас өҥөөх уота суһунаата. Үбүлүөйү ыһыһыга культура управлениета кыайахото тутан, сонунтан сонун мероприятиелары тэрээһиннээхтик ыһыһытын дьон-сэргэ астына. Диктордар Иван Новиков, Ньургуна Эверстова иһитиннэриһилэрэ бырааһыннык кыттыһаахтары бийриһиллэрин ыһыла, кинилэргэ эдэрдар Вера Колпашникова, Алена Павлова көмөлөстүлэр.

Б.СЫРОМЯТНИКОВ

Суруллубут суоруллубат

КОНКУРС ПУТ КЫАЙЫЫЛААҒА – СЭРИИ ВЕТЕРАНА

тоор, сэрин, үлэ ветерана, отставкага олорор майор Н.С. Гаврильев «Төбүрүөн дыно сэрин сылларыгар» дигэн матырыяалыгар ананна.

Икки иккис миэстэргэ табыстылар: билигин Булүү куоратыгар олорор, биниги урукку үлэһипит А.Д. Васильев «Кэтирин» кэпсээнин, «Тыылга — тыйыс кэмгэ» ыстатыйатын иһин; Е.И. Колмогоров-Быдый «Сүрэхтэн сүптүт сүтүк» дигэн матырыяалын иһин.

Үс үһүс миэстэни ылылар: В.М. Шапошникова улус сэрин кэминээҕи олохун сырдатар ис хоһоонноох ыстатыйаларын иһин; Р.С. Софронов «Дууһата уоскуйуо этэ дуо?» дигэн эссетин иһин; Хатырык олохтоор Н.И. Сивцев сэрин, тыыл ветераннарын олохторун сырдатар, Улуу Кыайыы 60 сыла туолуутун көрсө ытыллар үлэлэр-хамнастар тустарынан барыта 9 матырыяалы бэчээттэпитин иһин.

Оскуола оҕолоругар Хатырык орто оскуолатын үөрэнээччигэ Виолетта Куличкина «Сэдэх идэлээх эбиттэр», «Холобур огостуохпут» дигэн ыстатыйаларын иһин бастакы миэстэ бөрилиннэ.

Иккис миэстэргэ Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 7-с кылааһын үөрэнээччигэ Сахаяна Дьяконова «Эһэм хорсун буйуун этэ» дигэн быйыл олунньу 22 к. бэчээттэпит матырыяала табыста.

1 Хомуस्ताах орто оскуолатын үөрэнээччигэ Эрчим Николаев «Дылба таайытынан, түөрэх түһүүтүнэн» дигэн матырыяалын иһин үһүс миэстэ ананна.

Хаһыат ылыгыт конкурсулар кыайылыаарынан тахсытыттары редакция коллектива истинник эррэдэлиир уонна кэлэр да өттүгэр бинигини кытта бириг үлэһээ туруохтара дигэн эрэнэр. Конкурса кыттыбыт бары автордарга редакция махталын биллэрэр уонна 2005 сыл ветераннар сылларынан биллэриллибитинэн дыйл бүтүөр диэри бэчээттэнэ илик матырыяаллар күн сырдыгын көрүөхтэрэ дигэн эрэннэрэр.

Сурук отдела

«МАЛАЯ ПРЕССА» КОНКУРС ТУГУ КӨРДӨРДӨ?

Улуу Кыайыы 60 сылыгар аналлаах кыра форматтаах хаһыаты оҕорууга Намнаабы «Обо эйгэтин түөлбөтэ» 3 номинацияга конкурс ыылыпта. Конкурса 6 оскуолаттан 25 компьютерга бэчээттэммит уонна илиинэн суруллубут хаһыаттар киирбиттэрэ. Эркин хаһыатын номинациятыгар түмүк тахсыбата, тобо диэтэргит, хаһыаттар конкурс ирдэбилгэр сөп түбэспэтилэр, эсэрдэ эрэ ис хоһооннохтор.

Ордук элбэх хаһыаты I Хомуस्ताах орто оскуолатын Медиа-киннэ ыылыпта. «ШОК» (школа отличного качества) дигэн оскуола хаһыатын 10 анал таһаарытын биридүүлээн кылааслар, үөрэнээччилэр оҕорбуттар. Маны таһынан 4 «А» кылаас үөрэнээччигэ Родик Заболотский «Кыайыс сулуһа» дигэн ааттаан таһаарыт хаһыата уонна «Вдохновение» («Ийини уһуктуута») дигэн элбэх страницалаах айар үлэлэр таһаарыылара бааллар. Ол эрэн бу үлэлэр хаһыат дигэн буолбакка, сурунаал эбэтэр брошюра курдук оҕоһуллубуттар.

Модут орто агрооскуолатыттан «Модутчаана» дигэн бэрт дьобус эрээри нэһилиэнньэ тарҕатыллар хаһыат быйылгы 7 нүөмэрэ кэлбит. Хаһыаты Е. И. Сандулина редактордаах 6 «Б» кылаас оҕолоро таһаарыттар, Кыайыыга аналлаах рубрикалаах. «Куорсун» Көбөкөн орто оскуолатын эдэр корреспондентнарын куруһуогун муус устар 12 күнүгэр таһаарыыланын 9 кылаас үөрэнээччилэрэ бэлэмнээбиттэр. Ха-

маҕатта саха-француз оскуолатын «Репортер» айар түмсүүтүн «Буойун» дигэн муус устар 11 күнүгэр анал таһаарытын М.Г. Винокурова салайааччылаах Айсиэн Гоголев (7 кыл), Володя Семенов (6 кыл) оҕорбуттар. Нам 2 №-дээх орто оскуолатыттан 3 хаһыаты ыылыттар: «Искра» оскуола общественно-политической хаһыатын муус устар 12 күнүгэр №-рэ, «60 лет Победы» 8 «Б» кылаас уонна «Мирное небо, счастливое детство» 6 «Б» кылаас хаһыаттара.

Компьютерга тангылыбыт хаһыаттар номинацияларыгар кыайылылаарынан Нам улустаабы гимназиятын «Тинейджер» хаһыатын 13 (104) №-дээх муус устарга тахсыбыт Улуу Кыайыы 60 сылыгар аналлаах нүөмэрэ ааттанна, редактор Айыы Куо Соловьева, компьютерга верстка Гриша Москвитин, салайааччы А. И. Васильева. Бу хаһыат бары ирдэбилгэ толору эппиэттир: ис хоһооно, ис-таскестүүтэ, уруһуйдарын, ыстатыйаларын дүөрэлэһиитэ, тахсыбыт дааннай-дара барыта баар, хаһыат хаһыат курдук. Огтон илиинэн суруллубут хаһыаттар ортолоругар I Хомуस्ताах оскуолатын 8 «Б» кылааһын үөрэнээччигин Туйаара Попова үлэһээ эрэллээхтик бастаата. «ШОК» хаһыат компьютерынан эрэ буолбакка, ким баҕалаах, интэриһинэй матырыяаллаах илиинэн суруйан таһаарара хайҕаллаах.

Л. НОВГОРОВА

Бэйэни салайыныы – инники дьылҕабыт

ХАННЫК УОННА ХАЙДАХ СУОЛУНАН САЙДЫАХПЫТЫЙ?

Бям ыйын 5 күнүгэр Намнаабы педколледж үөрэнэр корпусугар Дьокуускай куораттан экономическай сэбиэт тахсан Нам уллуһун 2008 сылга диэри сайдыытын программатын дьүүллэстэ. Экономической сэбиэткэ министрлэр, ведомстволар, департаменнар салайааччылары киирэллэр, бу күн сэбиэт састааба барыта кэриэтэ тахсан үлэлээтэ. Улуустан управлениелар начальниктара, отделлар сэбиэдиссайдэра, тэриэтэлэр салайааччылары, улус муньаарын депутаттара, нэһиликтэр баһылыктара кытынылар. Муньаабы экономическай сэбиэт председателэ, правительство председателин солбуйааччы Г.Ф. Алексеев илээн-саралаан ыытта.

«Нам уллуһа» МТ дьаһалтатын баһылыга Д.П. Коржик «Нам уллуһун 2008 с. диэри сайдыытын программатын» сунньунэн дакылаат оҕордо. Итининэриин истэн баран сэбиэт чилиэннэрэ бэрт элбэх ыйытты биэрдиэр. Ол курдук, «Өскөтүн үгтээххит буоллар «Маймаҕа» муниципальной тэриэтигэ таһы бэйэҕүт киллэригэ этигит дуо?» дигэн ыйыттылар. Маны таһынан экономиканы сайыннарыга Дьокуускай куораты кытта туох үлэ барарын, улус оҕорон таһаарыт бородууксуйатын Дьокуускайга, атын улустарга төһө батараарын, үлэ миэстэтин таһаарыы, алмааһы кырылыһыр завод инники өттүгэр төһө кыахтаахтык үлэлиэн сөбүн, газтааһын о.д.а. туһунан ыйытталастылар. «Улуус бюджета инвентити улаатыа дуо, өскөтүн Нам уллуһа сорох хайысхаларга билигин бүтэһик миэстэргэ сылдыар буолаарына, бу программа олоххо киирдэбинэ ортоку тахсыа дуо?» дигэн о.д.а. ыйыттылар киирдиэр. Боппуруостарга улус баһылыга Д.П. Коржик бэйэте хоруйдаата.

Экономической сэбиэт председателэ Г.Ф. Алексеев «Улуускуттар газтааһын утумнаахтык барарынан ЖКХ үлэһитэрин ахсаана аччыахтаах, үлэһит ахсаанын аччатыы газтааһын сыалынан буолар»

диэтэ. Маны сэргэ кини Нам уллуһа усудуобуйатынан үчүгэй эрэ өрүттэрдээгин (газ, асфальт суол, куораттан чугас, сир элбэҕэ, айылҕата үчүгэйэ ...), оһон инники сайдыыга бары усудуобуйа баарын эттэ. Нам уллуһа үчүгэй усулуобуйалаах буолан атын сирдэртэн дыно кэлиитэ үгүс, 2005 сыл 4 ыйыгар нэһилиэнньэбит 400 киһинэн эбиллибит. Улууска дыно элбээһинэ үрдүү турарын этэн туран Геннадий Федорович: «2008 сылга хайдах буоларын анализтаан көрдүгүт дуо?» дигэн ыйытта.

Программаҕа сыһалар, итэҕэстэр баалларын ыйдылар. Ол курдук Ил Түмэн депутата З.А. Корнилова хомуур, бородууксуйа тахсыыга, осеменениегэ тийэс ыйылыбытын этэн туран үбүлээһин боппуруостуо баһаарылыбатаарын, себестоимоны намтатыы раздела суоҕун курдук улахан итэҕэстэр баалларын тоһорлоһон эттэ.

Атын тыл эпит дьон программа ирдэбилгэ эппиэттир эрээри атын улустар кэиннэригэр тэннээтэххэ үчүгэй да, куһаҥан да өрүттэр баалларын ыйдылар, газтааһын, алмааһы кырылыһыр завод инники кэскилин сайыннарыыга, художественнай промысел сайдытыгар, атын да салааларга эбии үлэлэһири модьуйдулар, производство объёмун үрдэтии кыратын эттилэр, асфальт суолу туһанан куоракка, чугастаабы улустарга бородууксуйаны батараы боппуруостарынан күүскэ дьарыктанарга баҕа санааларын тиэртилэр, сибэкки да олордон куоракка илдьэн атылыыахха сөп этэ дигэн буолар.

Түмүккэ министрстволары, ведомстволары кытта өссө күүскэ үлэлээргэ, структуралары көмөлөһүннэргэ кытты биэрдиэр. Г.Ф. Алексеев «бу программа нас биридии салайааччы остуолун үрдүгэр сытар кивигэтэ буолуохтаах» диэтэ. Улуус сайдыытын программатын ыам ыйын 25 күнүгэр диэри ситэран оҕорорго бөддьүк бэрилиннэ.

Визуи корр.

Арба, мань аахпытн дуо?

УЛАХАН УБАЙБЫТ ВССВ БИИР КИНИГЭТЭ

Соторутаабыта улус историятын хасынан үөрөспит Терентий Иванович Замятин «Олох иһин охсуһуу» дигэн уочараттаах кинигэтэ күн сырдыгын көрдө. Кинигэни улустарга типогарыт бэчээттээн таһаарда. Бу Улуу Кыайыы 60 сылын көрсө улуска бэчээттэммит кинигэлэртэн бири бастакылары буолар.

Сүрдээх табыгастаахтык оҕоһуллубут, хоп курдук кивигэтэ автор гражданскай сэрини сылларынаабы түгэн-нэртэн саҕалаан, ааспыт сэрингэ кыттыбыт буйууннар тустарынан улус хаһыатыгар таһаартыбыт матырыяалларын чөмчөтөн кэбиспитэ хайдах баарынан бэчээттэммит. Кинигэҕэ барыта 24 дьобус матырыяал түмүллүбүт.

Кинигэ И.З. Кривошапкин «Замятин Терентий Иванович» дигэн матырыяалынан саҕаланар. Маныаха автор туһунан толору кэриэтэ сибидиэннэ эридиэстэммит. Ол ғынан баран кыяан көрүлүбүтөх буолан сыһаата-халтыта, өйдөмөт түгэнэ элбэх. Ити туһунан бу кивигэни билиһиннэри бичээригэр тыл эпит дьоннортон үгүстэрэ бэлэтиэн эттэ.

Т.И. Замятин кивигэтин киириин матырыяалынан биллилээх государственнай деятель М.К. Аммосова аналлаах 1991 с. ахсынны 27 к. буолбут Аммосовскай ааҕыларга оҕорбут дакылаатын «Максим кэриэһин толорон» дигэн ааттаабыта бэчээттэммит. Дьэ ити кэнигитан «Дьыннээх доҕор», «Кистэлэн киири арыллыыта», «Партизан үбүлүүдээх дьылга», «Сибиньнээс», «90 саастаах тыыннаах туоһу» о.д.а. Саха сиригэр сэбиэскэй былаас туругуруутугар сыһаннаах матырыяаллар утуу-субуу бэриллибиттэр.

Автор сэрин ветераннара Н.А. Лукин туһунан «Партизан үбүлүүдээх дьылга», «Мин сэбисеккэй былааһы көмүскэспитим» А.М. Федоров, «Үйэ анара үлэ үһүгэр» П.М. Барашков, «Олох иһин охсуһуу» В.С. Винокуров тустарынан

очеркалары бэчээттэммиттэр.

Бу кивигэ бэчээттээн тахсыытыгар «Севертор» ХЭТ (дир. С.Н. Степанов), «Кыайыы» ГУ (сал. С.С. Арижаков), Нам уллуһун ветеранарын сэбиэтэ (предс. М.В. Петрова) үп-харчы өттүнэн көмөлөспүттэр. Кивигэни «Эгсиэли» хаһыат эппиэттир секретара И.Е. Сивцев, улустарга этнографической музей директоры И.З. Кривошапкин бэриэн таһаарыттар. Итинин автор оҕолоро, чугас аймактара кивигэригэ истиг махталларын тириэртилэр.

Кивигэни ырытыыга тыл эпиттэр кини библиотека үлэһитэ Х.К. Попова, РФ Журналисттарын союзун чилиэнэ И.З. Кривошапкин, ветераннар улустарга сэбизтэрин председателэ М.В. Петрова, педагогическай үлэ ветерана, саха тылын учуугала Е.И. Рыкунова, ГУП ЖКХ директоры А.Г. Кобяков, автор балта В.П. Азарова, II Хомуस्ताах нэһилиэтин баһылыга П.Е. Тарская, советскай-партийнай үлэ ветерана Д.И. Винокуров, Намнаабы педколледж директоры Е.В. Ядреева о.д.а.

Тыл эпиттэр кивигэ эдэр ыччаты патриотической тыынна иитиэ, улус историятын суруйан хаалларыыга, эдэр калуэне бэйэлэрин аҕаларын, эһэлэрин холобура суох хорсун быһыыларын биллэригэр улахан суолталаарын ыйдылар. Үгүстөр этии киллэриилэринин улус оскуолалары библиотекаларыгар бу кивигэни тарҕатарга баһаарылыһа.

Улуу Кыайыы 60 сыллаах үбүлүүгүн көрсө саҥа бэчээттээн тахсыыт «Олох иһин охсуһуу» кивигэ бэйэтин дьонун миэстэтин булуо дигэн эрэннилэр.

Григорий ЭВЕРСТОВ

АҒЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Муус устар 21 күнүгэр Хатырык нэһилиэтин дьаһалтатын коллегиятыгар «Хатырык нэһилиэтин Ытык кинигэ» бочуоттаах аат иигэрэр туһунан балаһыанньа ылыһына. Бэлиэ эскиһин М. Аммосов аатынан Государственность музейин директоры, художник М.Р. Петухов оҕорбут. Бу бочуоттаах аат сэрин кытылылаахтарыгар, Хатырык нэһилиэтин социальная-экономическай, культурнай олоһун улахан кылааттары киллэриит ветераннарга Дьяконов Никита Михайловичка, Татаринов Иннокентий Афанасьевичка, Слепцов Петр Игнатъевичка иигэрилиннэ. Бэлиэһэрин, дастабырыанналары Хатырыкка Кыайыы парадьгар үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарылына уонна кивигэри ааттара «Хатырык нэһилиэтин Бочуоттаах кивигэтигэр» суруллар. * * *

Хатырык участкай балыһаатын үлэһиттэрэ нэһилиэти кэриээн хас биридин ыал дьэтиин, олбуорун санитарнай туругун көрдүлэр, анализ ылылар. Барыта 247 чааһынай, 12 уопсай дьэ баара биллиннэ, 142 ыт баарыттан 137, 42 куоскаттан 35 прививка ылылар. Санитарнай штаб (сал. М. Заровняева) свалка туругун, сүөһү уулуур сирдэрин туруктарын кэриээн көрдүлэр. Мана Аччыгы Атамайга И. Попов уонна Бэтиэмээр Е. Сидоров ойбонорун кэмигэр ыраастаппыттары бэлиэтибит. Хас биридин ыалга муус устар 25 күнүгэр диэри ыраастанарга бөддьүк бэрилиннэ. Свалка туруга мөлтөө бэлиэтиннэ, күрүөтэ суох, наһаа тэнийбит. Бэйдээ сылдыарыттары суох оҕорууга үлэ ситэ барбата. * * *

Муус устар 22 күнүгэр Дьокуускайга профсоюзтар хамсаанын 100 сылыгар аналлаах республикатаабы доруобуйа харыстабылын эдэр ыччаттары I форумуа буолла. Биниги улустан хирургическай отделение медсестра Нь. Егорова, оҕо отделение врача Л. Зырянова, тубдиспансер врача М. Николаева, медсестра Я. Егорова кытылынылылар. Форумга эдэр үлэһиттэр социальная проблемаларын ырытыы, сүбэлэһиин буолла. Саха сиригэр орто анал медицинскэй училище Дьокуускайга, Алданга, Нерюнрига бааллар. Доруобуйа харыстабылын менеджера дигэн орто анал үөрэхтээх үлэһиттэргэ факультет аралына. Билигин үрдүк үөрэххэ 120 киһи үөрэнэр. Огтон орто анал үөрэхтээх медик 89,6 %, врач 73,6 % тэннээр, ордук фармацевт тийибэт.

А. КУЛИЧКИНА,
Хатырык

Экспресс – сонуннар: көрсүһүүлэр, конференция, күрэхтэһилэр

Нам ыччаттын хаһыат иһинээби

«ЫЛЛЫК»

Уйулба эйгэтэ

ИДЭБИН ТАЛЫН?

Саас буолан оскуоланы бүтэрээччилэр үөрэххэ туттарсаллара бу кэллэ. Уопсайынан «Ханна үөрэнэ барыахха, туох идэни талыахха?» диир ыйыты, билигин оскуола эрэ оворонун буолбакка, элбэх киһини долгутан эрдэсэ... Киһи идэтин ылпа да талбат. Онуоха дьобурун, интэриэһин, характерын, доруобуйан идэбин талыыгар улахан оруоллаах. Киһи идэттэн олоһу көрүүтэ, инники үлэтэ, олоһо барыта тутулуоттаах. Идэтин сөпкө талыт киһи үлэтин талтыыр, кыһаллан онорор, үлэттэн дуоһуйууну ылар, үлэттэр астына, үөрэ-көтө барар. Өскөтүн үлэттэр туга да талылыбат, үлэттэн астымат, үлэттэр дууһата сыппат буолуоһуна, ол аата бу киһи ис туруга, кыаба адыас атын эйгэсэ сытарын туоһулуур.

Оскуола программатынан оскуола психологтара, билигин ыччат социальнай-психологической өйбүлүн Киһини психологтара идэлэрин талбакка, муна-тэнэ сылдыар оскуола оворонугар, ыччаттарга анал психологической тестирование оноробут. Манна киһи хайа хайысхага ордук дьобурдаага, интэриэһэ, характера хайа эйгэсэ сытара көстөр. Дьобурун, характерын барытын учуоттаан туран профессия ханнык көрүгэр сөп түбэһэрэ быһаарыллар. Холубура, ол курдук «киһи-киһи» профессия көрүгэ табыстааһына, бу идэни талар киһи сатаан сазыһаан сагарар, көпсөтинньэ, дьону кытта тапсар, түргэнник биер тылы булар буолуохтаах. Өссө киниттэн тулуурдаах, үтүө санаалаах, туора киһини өйдүүргэ бөлөм буолара ирдэннилэр (милиционер, медсестра, байыаннай үлэһит, рекламнай агент, официант, менеджер, преподаватель, быраас, учуутал, психолог, следователь), «киһи-техника» бу көрүгэ идэлэрэ үлэһиттэн сатаан дьуһуннээн (огорон көрөн) толкуйдурар, булутас өйү, имигэс, туттуулаах буолууну ирдэннилэр (маллар, сантехник, инстиньэн, болуотунуук, куруусчут, баһаарынай, мотуруос, инженер-технолог уода.), балары таһынан «киһи-айылда», «киһи-художественнай уобарас», «киһи-знаковой система» диир типтэр бааллар. Бу көрдөрүүлэр киһи идэтин таларыгар олус улахан туһалаахтар. Ханнык идэни талара хас биридди киһи бэйэтин бырааба. Ол эрэри, сөпкө талыта дуу, сыһыпта дуу бопшуруоска туарар. Идэлэрин сыһа талан үөрөнөн баран кэлин кэмсинэ сылдыааччылар бааллара мэлдьэх буолбатах.

Билигин кэмгэ оскуола оворло, устудьуоннар даҕаны идэлэрин үөрэх бүтэрэр субу кэлбитин кэинэ биридэ талар буоллулар. Идэлэрин талбакка сылдыар ыччаттар да аыйыара суохтар. Ордук оворло, ыччаттар дьон-сэргэ биһирэбиллэрин ылбыт, престижкэй идэлэри талар сатыылар. Ол эрэн бу идэ аыйыах сыһынан төһө уларыйыан сөбүн учуоттуохха наада. Идэни баһылаат туга элбэх хамнастаныахтаахпыт дии саныыргыт сыһа. Идэн бэйэһэр интэриэһинэй буолуон наада. Сорохтор киһири экзаменнара чэпчэки, конкурса аыйах диир уонна ханна эрэ төбөнү батарыахха эрэ диир, киһиргэ көмөлөһөр, билсиклээх дьонноохлут диир талаллар. Идэни төрөһүт баһылан талыи эмиз баар суол. Үксүн төрөһүттэр оворлон бэйэлэрин баҕа санааларын хоту үөрэттэриэхтэрин баҕараллар. «Табаарыспын, дьүөгэбин кытта биһиргэ үөрөнүөм этэ», — диир биһир үөрэххэ киһирэ сатааһын эмиз баар. Эн дөрүрүн интэриэһэ, дьобура эйигиттэн атын буолуон сөп.

Онон идэтин таларгытыгар бэйэриг баҕа санаагытын бастакы учарат тутуг, доруобуйагыт, кыахыт төһө сөп түбэһэрин көрүг, үлэ ырыһынагар ордук ханнык үлэрэ наадый-алларын билиг, учуоттааг, төгүрүччү, ыксаабакка олорон сыаналаан, сүбэлэһин, ол эрэ кэиниттэн букатыннаахтык быһаарыныг.

Өскөтүн мунаарар, мунар-тэнэр буоллаахытына билиэхэ Ыччат социальнай-психологической өйбүлүн Киһинигэр кэлэн идэтин быһааргыраахытын сөп.

Билиги аадырыспыт: Нам бөһүөлөгэ, Ст. Платонова уул. 17 №-рэ (Госстрах дьиэтэ), тел. 42-4-03. С.М. ЗАБОЛОЦКАЯ, М.И. КИРОВА

БАСТАКЫ КОНФЕРЕНЦИЯ

Муус устар 20 күнүгэр Намнаабы педколледжка И.Е. Винокуров 110 сааһыгар уонна С.Н. Донской 100 сааһыгар аналлаах «Наука. Уөрэбири. Искусство» диир 1-кы научнай-практической конференция буолла. Конференция көбүлээччитэ уонна тэрийээччитэ эбии үөрэхтээһин педагогикатын отделениетын сэбиэдиссэйэ Петрова Саргыла Ильинична. Бу конференция сүрүн сыалынан студенттар интеллектуальной потенциалларын сайыннарыы, кинилэри колледж научнай-чинчийэр, культурнай, духовнай сайдыытыгар сыһыарыы буолар.

Научнай-практической конференция 5 секциянан ытылыһа, хас секция аайы дипломаннар ааттанылар. «Технологической наукалар уонна информативной технологий» диир секцияга 4 б курс студена Тимофей Стручков 1 степеннээх («Точечноконтрактная сварочная аппаратура бырайыактааһын»), «Архитектура уонна дизайн» диир иккис секцияга 2 б курс студентката Анна Захарова «Технология уроктарыгар айар дьобуру сайыһынарыы» диир дакылааты ааран 1 степеннээх дипломант буоллулар. «Изобразительной уонна декоративной-прикладной искусство» диир үһүс секцияга 2 г курс студентката Айталина Черноградская 1 степеннээх дипломант буолла («Августина Филиппова моделларыгар национальной матыһыттары туһаныы»). «Естественной наукалар» 4-с секцияга 3 «а» курс студена Юрий Лугинов кыайылааһынан табыста. «Саха быһаары оноруу куруһуогар куттал суох буолуутун техникатын сүрүн ирдэбиллэрэ» диир дакылаата биһирэниэ. «Гуманитарной наукалар» диир 4-с секцияга 4 а курстан Алена Степанова кыайда («Кыра саастаах үөрэнээччилэргэ познавательной процес сайыһынарыы»). Научнай-практической конференция дипломаннарын үлэлэрэ сборника кылларыллылар, манна таһынан кинилэри өйдөбүнүк биригисторинэн наараадалаагытар, бары кытты-ылаахтарга сертификат биһирдилэр.

Вика ДАНИЛОВА, НПК 1 «а» курсун студентката

ВЫПУСКНИК БИРИИНИГЭР

Муус устар 13 күнүгэр Намнаабы педколледжка НПК выпускнига, Саха Республикатын спордун маастара Владислав Сутаков бириинигэр национальной ыстанага 1-кы чемпионат буолла. Бу чемпионатка 10 выпускник кэлэн бочуоттаах ыалдыт буоллулар. Чемпионатка барыта 39 студент, оскуола оворло кыттынылар. Кыттааччылар ыстана үс көрүгэр: кубахха, кылыга, буурга күрэхтэстилэр.

Кубахха Нам 1 №-х орто оскуолатын 11 кыл. үөрэнээччитэ Руслан Новгородов кыайылааһынан табыста. Киһи 15 м 52 см ыстанан рекорд олоотоо. Кылыга 1 мистэни 2 в курс студена Семен Винокуров, буурга эмиэ киһи кыайда. Ол курдук чемпионат бастыг спортсменынан Семен Винокуров буолан кылаабынай бирииниһэн — магнитофонунан наараадаланна.

Биһиги ыалдыһыт ЭДЭР САЛАЙААЧЧЫ

Билигин кэмгэ эдэр киһи салайааччы буола үүнэрэ сэдэх көстүү. Олортон биһирдэстэрэ «Ленагаз» учаастагына начальнигы солбуйааччыта Лукоцев Станислав Инокентьевич. Киһини киһи быһытынан интэриэһиргээн көпсөтүстүбүт.

— Станислав Инокентьевич, бэйэн тускунан кэпсэһэ дуо?

— Мин Таатта улууһугар 1976 сыллаахха бэс ыйын 8 күнүгэр күн сириг көрбүтүм. 1993 с. ЯГУ инженерней-технической факультетка, теплоснабжение кафедратыгар үөрэнэ кинирбитим. 1998 с. бүтэрээт Ленагазтарга маастарынан үлэһити кэлбитим. 2000 сылтан дуоһунаһым урдээн старшай маастарынан үлэһитим. 2005 сылтан начальнигы солбуйааччыта буолбутум. Дьэ кэргэним туһунан таарыйар буоллаахха, кэргэниэхпин, иккис оворлохтун.

— Оскуолага үөрэнэр сылларгар ким буолуоххун баҕар этиһ? Ол баҕа санаагыт туюла дуо? — Мин оскуолага үөрэнэ сылдьан инженер буолуоххун баҕар этим. Ол баҕа санаабын толорон билигин иккис үөрэхтээхпин: маастар (газоснабжение) уонна инженер-строитель. — Эн бу лидер быһытынан киһиэхэ ханнык хаачыстыбалары сыаналыгыны? — Бастатан туран, биһир тыллаах, эппит тылларын толорор, принципиальной, чизһинэй дуо. — Баҕа санаагыт тугуй? — Араас сири-дойдуну көрүөхпүн, кэрийиэхпин, элбэх интэриэһинэй дьону кытта алтыһахпын, билсиклээхпин баҕарбын. — Иллэн кэмгэр собулчур дьарыгыт тугуй? — Иллэн кэмгэр уһанабын, кинигэ аабын. — Эдэр ыччакка тугу баҕарыан этэй? — Саамай кылаабынайа үөрэх буоллаҕа дии. Үөрэххитигэр кыһаллан үчүгэйдик үөрэнэ сатаан, быраһыман. Үөрэххитин бүтэрдэххитинэ үрдүк эрэ хамнастаах диигинит үлэттэн үлэрэ көһүмэн. Сирэн-талан, биһиртэн биһир үлэрэ көһө сылдьан үлэһит буоллаахытына, үлэһитигэр тугу да ситиһиэххит суога.

Кэпсэттэ Юрий МОРДОСОВ, ЦОМ үөрэнээччитэ

Манна таһынан «Эдэр уонна инники кэскиллээх» номинацияга Руслан Новгородов тиксэн магнитофонунан, «Ситиһиллибит түмүктэриг иһин» номинацияга Спиридон Васильев тиксэн бригванан, «Кыраһыабай ыстанылаарын иһин» номинацияга тиксэн Александр Иустинин инструменттар набордарынан, «Бастыг уһун ыстаныи иһин» номинацияга тиксэн Инокентий Суздавов сотовой телефонунан бэлиэтэннилэр, Ганя Александровка уонна Коля Федоровка студуофком аатыгтан радио бэлэхтэр туттарыллылар.

6-8 кылаастар үөрэнээччилэрин ортогугар Юра Эверстов (Нам 1 №-х орто оскуолатын 6 кыл.) 1-кы мистэни ылла.

СТУДЕННАРДЫН КӨРСҮҮ

Муус устар 19 күнүгэр Дьобуускай куоракка, ыччат нэдиэлэтин чэрчитинэ Нам устудьуоннарын күнэ буолан ааста. Көрсүһүү официальной чааһа Арчы дьэтигэр буолла. Манна тэриитэ салайааччылар, оскуола директордара, улус баһылыга Д.П. Корякин, улус мунуһабин председателэ Н.Н. Биһшев, Нам улууһун муниципальной тэриитигин дьаһалтатын баһылыгы солбуйааччы М.Д. Кокарева, ыччат отделын сэбиэдиссэйэ В.В. Кутуков, дьэ кэргэн уонна оро отделын сэбиэдиссэйэ М.М. Винокурова састааптаах делегация, 1 вице-президент АК «АЛРОСА» Э.Е. Березкин, ыччат политикатын министрэ А.И. Еремеев устудьуоннары кытта көрүстүлэр. Нам улууһун устудьуоннара туһааннаах специализиригирин бопшуруостарын ыһытан сөптөөх хоруйдары ылдылар. Нам улууһун председателэ Николай Соловьев билигин кэмгэ уопсайа куоракка үөрэх заведение-ларыгар 800-кэ оро, СГУ-га 421 оро үөрэнэр диир иһитиннэрдэ. Киһи устудьуоннар кэксэ ыарахаттары көрсөллөрүн, ордук куорат иһигэр маршрутнай автобуска проездной, Намга дьонноругар күүлэйдии тахсалларыгар билиэт сыаната ыарахан, материальной көмөһө наадылаарын, Нам устудьуоннарыгар уопсай биһирбэттэрин эттэ, устудьуоннар ассоциацияларын үлэтин-хамнаһын сырдатта, инники былааннарын билиһиннэрдэ уонна нэһиликтэр баһылыктарын, улус салайааччыларын күүс-көмө, өйбүл буолаалларыгар, устудьуоннар кыһалдаларын быһааралларыгар, көмөлөһөллөрүгэр ыгырда. Бу көрсүһүүтэ мустубут тэриитэлэр салайааччылар устудьуоннарга үөрэхтэрин бүтэрдэхтэринэ үлэ булан бириэхпит диир эрэннэрдилэр. Түмүккэ оскуола директордара, нэһиликтэр баһылыктара үөрэххэ, спортка, общественной олоххо үрдүк ситиһиллэрдээх устудьуоннарга бочуотунай грамоталары, сэмэй бэлэхтэри туттардылар. Онтон киһэ өтүгэр «Кружало» аты-эргин дьэтигэр саха эстрада тын ырыаһыттарын концерта, уоттаах-күөстээх дискотека буолла. Концерт камигар Нам улууһун салайааччылар, нэһиликтэр баһылыктара бэйэлэрин баҕа санааларын эттилэр уонна үрдүк ситиһиллэрдээх устудьуоннарга харчынан биригмийэлэри, бочуотунай грамоталары туттардылар.

Айар иэһи кыната ЭН ААТЫН ААТТАННА

Эн аатыг ааттанна
Үйэ-саас тухары хаалла,
Олорон аастыг олоһун кэмнэрэ
Өйбүл буолан интиилэр.

Биһиэхэ барыбытыгар
Билбэтэх дойдубут биллэрдэ,
Күлүгэ суох мичээриг
Күн-халлаан быһыстарын сэгэттэ.

Ол аата тыһынааххын
Тыал ону хатылыыр,
Сэбирдэх ону сипсийэр
Дьон барыта билэр.

Эн эппит тылларыг биһиэхэ
Көтөр кынаттанан,
Көрөр характанан
Суолбутун солуу турдунар.

Ама, мантан иннэ
Маннык чулуу саха уолун,
Киһи олорон аастыг олоһун
Умнуохлут дуо, ама биһиги.

Михаил ХАДАРОВ,
НПК, 1 «б» курсун студена

Полететь бы мне на луну
Без тебя не жить мне на земле,
Не смогу я воздуха глотнуть,
Не в силах позабыть твой поцелуй,
Твои прекрасные глаза
Не в силах позабыть те дни
Что мне казались снежным сном!
Не в силах разлюбить тебя!

Сев на косую волну,
Из-за всех своих сил, прокричать,
А есть ли на луне
Солнце на холме?
А может там есть рай?
Наш неизвестный край.
А может там ад?
Старого дьявола клад...?

Ах сколько б ни смотрела я на розы лепестки
В горах, покрытых большою дымкою тумана,
Неутомим мой взор на эту красоту,
А ты как те цветы...
И любоваться я тобою не устану!!!

Наступает утро, и свои
Вмиг лепестки распустила роза.
Пусть нежные глаза твои
Не знают, что такое слезы,
Пусть будет все, как хочешь ты,
А все прекрасные мечты
Твоей действительностью станут.

Анна КОЛПАКОВА,
НПК, 2 «в» курс

ЭДЭР ҮЯЛАЛАР

Биһиги Намнаады педагогическай колледжытыгар хас даганы студентскай ыяллар бааллар. Олортон биридэстэрэ Евсеевтар дьиа кэргэтэрэ буолар. Кинилэр бу колледжка учуутал идэтин өссө дьиринник баһылаары 2003 сыллаахха, Намна үөрэнэ кэлбиттэрэ. Кэниикитин өссө үрдэти-нэр былааннаахтар. Наташа уонна Герман бэйэлэрэ Мэнэ-Хаҥалас улуунун Хорообуттун сүбэ кэргэтэрэ. Иккиэн тэҥэ бири-нэригэр баһылаары 2003 сыллаахха, Намна үөрэнэ кэлбиттэрэ. Кэниикитин өссө үрдэти-нэр былааннаахтар. Наташа уонна Герман бэйэлэрэ Мэнэ-Хаҥалас улуунун Хорообуттун сүбэ кэргэтэрэ. Иккиэн тэҥэ бири-нэригэр баһылаары 2003 сыллаахха, Намна үөрэнэ кэлбиттэрэ. Кэниикитин өссө үрдэти-нэр былааннаахтар.

Наташа ыал ийэтэ буоларын быһытынан ас астырыын, илгэтирин, баайарын, кырачаан Аннушкатыгар араас кэрэ, сымнаас ооньурдары тигэрин сөбүлүүр. Герман ыал аҕа баһылыга ма-

һынан уһанар, уруһуйдуур, тыаҕа сылдьан бултур-алтыр. Эдэр саха ыала буолааларын быһытынан, айылҕага, тыаҕа сынныаналларын сөбүлүүллэр. Ону таһынан араас фестивалларга, эстафеталарга, быыстапкаларга наар көхтөөхтүк кыттан дьиркэн, лауреат аатын ылааччылар. Уһахан ситиһилэрэ 2003 с. бэйэлэрин улуустарыгар ыгытыллыбыт «Эдэр ыал» конкурсууга кыттан «Мандар ыал» номинация аатын сүгэр чыскэ тиксибиттэр. Онтон быһытынан ийэтэ Наташа

колледжтааҕы «Эдэр ийэ» конкурсууга «Күн сүбэй ийэ» үрдүк аатын ылыыта. Евсеевтар студенттар уопсайдарыгар олороллор, ошон уопсайга бири туттаах ыал буолаалар. Наташалаах Герман этэллэринэн, уопсайга олорор быдан ордук үһү, тоҕо дьэтэххэ, манна олороллоругар кыра харчыны төлүүллэр. Ону таһынан уулара, уоттара барыта хаачылылааһын уонна олорор усулуобуйа үтүгэни бэлэтиллэр. Ити курдук олороллор эбит, биһиги эдэр ыалыт Наташа уонна Герман Евсеевтар. Барарыа отиби кинилэргэ үрдүк ситиһиллэри уонна дьоллоох олох.

Вика ДАНИЛОВА,
НПК 1 «а» курсун студентката

Бу ырыынак үйэтигэр ыарахаттаран иннибэкс-толлубакка бэйэтин интэриэһинэн, дьобурунан сайтаран, бэйэтэ дьыала тэринэн үлэли-хамсыы сылдьар, дьонго-сэргэбэ биллэр эдэр уус кинини **Иванов Андрей Федоровичи** интэриэһиргээммит кэпсэтибит.

— Андрей Федорович, уус киһи буоларын быһытынан, уһанарга кимтэн үөрэммикини эбэтэр кими эмит удыурдаабытын дуо? Аҕаҥ, эһиң уһаналлар этэ дуо?

— Уһанарга биһигини аҕабыт үөрөппүтэ. Кини бэйэтэ 6-с разрядтаах столар, олодун тухары «Промкомбинанка» үлэлээбит киһи. Онтон ийэбит өтүгүнэн эһэбит эмиэ уһанар киһи эбитэ үһү. Билигин убайбынан Георгийдын инкиэн кыттыһан үлэли сылдьабыт.

— Хаһаагыттан уһаны-дыһый? Чаһынай предприниматель быһытынан үлэлээбикит тоһо өр буолла?

— Предприниматель быһытынан 2002 сылтан, атырдыах ыйтан, регистрацияланан баран үлэлээн барыппыт.

— Бэйэң туох үөрөхтөөхкүһүң?

— Бэйэм суоппар үөрөхтөөхкүм.

— Бэйэңит бу дьыалады-тын тэрийэргитигэр-арыйаргытыгар туох ыарахаттары көрсүбүккүтүө?

— Ичим ойөөбүтүө, көмөлөспүтүө?

— Хаһан баар, ханнык ба-дар дьыаланы тэринэргэ үл-харчы бопуруоһа сыгытык турар. Онно хата Намна баар, предпринимателлэри өйүүр фонда кредит биэрэн көмөлөспүтэ.

— Уһанаргытыгар туттар маскытын, тэриллэри-гини, матырыяалларгытын хантан булунадыгыт?

— Маскытын билигин бэйэбит куурдар усулуобуя оносто иликпит, ошон билигин «Сахалес»-тан ылан оноробут. Онтон ол-бу лааҕы, фурнитураны эһиң Дьокускайтан ылабыт, таһаарабыт.

— Сыанабытын хайдах быһаарыт, онгоһуктарыт төһө сыаналаахтарыт? (Холобура: обеденнай остоол, комод, орон, кухоннай ыскаап, шифоньер уода.)

— Сыанабытын матырыяалдыт сыанатыттан уонна онорор онгоһуктүт төһө уустугуттан көрөн быһаарыт. Клиент сакааһынан, баҕатынан, хайдах баар быһыылаах онгоһуктары оноргоһуктун сөп. Сыанабыт туһунан этэр буоллахха, холобура: орон сыаната 3500 тыһ. саҕаланар, обеденнай остоол 3 тыһ., комод 4 тыһ., кухоннай ыскаап, буфет 7-12 тыһ. дылы.

— Төһө сакаас киирэрэй?

— Сакаас киирэр, холобура кыһыҥгы өттүгэр миэбэл онгоһуктүт 2-3 киһи куруут үлэлир үлэтэ тахса турар. Онтон сайыҥгы өттүгэр миэбэл онгоһуктүт тохтотон баран, дьиа от-делка тыгар барыт: терраса, фронтон, аан, түүнүк холодата оноробут.

— Туох ситиһи-лэрдээхкитэй?

— Билигин биһиги дьиа «атахтыгыгар ту-ран эрбит», ошон инни-китин сайдар, ситиһи-лэһэр иннибит.

— Инникитин туох былааннардаахкытэй?

— Былаамыт дьиа аны күһүңүттэн «На-родные промыслы» ма-ҕаһыныга тохтобула суох онгоһуктарытын дьон бөлөмтөтүгар, көрдөрүүгэ туруоран иһиэхпит, ассортимен-тытын улаатыннарыах-пыт.

— Эһиэхэ сакаас бизирэхтэрин баҕарар дьоннор ханнык аады-рыска, телефонуна

билсинахтэрин сөбүөй?

— Намна баар «Народные промыслы» маҕаһыны кытта ыкса үлэлээбит, онгоһуктарытын онно көрүүхтүгүн сөп, биэтэр манньк аадырыска: Молодеж-най уул. 18, тел. 42-2-84.

— Эһи бэйэң дьыалады булуммут киһи быһыты-нан эдэр ыччакка тугу субэлиэң этэй?

— Эдэр ыччат үөрөхтөөһүнү наады дьиа саныһыһан уонна тохотан да толлубакка, иннибэкс (бастаан саҕалыгарга сии бири ыарахан буолар) бэйэбит сөбүлүүр дьарыксы-тын булуна, тэринэн үлэлээн, сайдыт.

ЫЧЧАТ УОННА ҮҮС ҮҮС

МИНЬИГЭСТИКА АҕАҤ!

«Сандаль» остолобуой повара Степан Марков рецептара

1. Ристээх фаршированнай эт. Састааба: филе эт (убаһа этэ, сибиниһэ этэ эбэтэр куурусса буу-та) угуоҕа суох 0,3-0,4 кг (4 пор-ция), 150 г бусупт рис, пассерован-най овуруот аһа (биэрэс, эриэппэ луук).

Тэллэйдээх соус: тон тэллэйи, ордук шампиньону, 5-10 мүн буһа-рабыт. Мас арыытыгар луугу ыһа-арылыыбыт, бурдук эбэбит, бири тэҥ маас-са буолу-ор диэри буһа-ра-быт, буль-ону кыт-та тэл-лэйи кутабыт, үчүгэйдик булкуйа-быт, туу-һуубут, биэрэс кутабыт, 5 мүн ус-тата кыра уокка ортутабыт. Бүлүүдэни сибизэйи одуруот аста-рын кытта биэрэбит, үрдүгэр соус кутабыт.

Оңоруута: эти өтүэйинэн эбэтэр скалканан охсубут, олкөнө рассола-га сыгыра түһэбит. Рассола: 0,5 ыстакаан уу, чай. нь. туус, хара би-эрэс, 2-3 өлүү кыра гына кырба-мыт ченек. Эти маринадка 15-20 мүн. сыгырабыт, риска ыһаары-ламмыт одуруот аһын кутабыт, булкуйабыт, чеснойна тууһу эбэ-бит. Ол кэннэ рифи акка кутан суу-луубут, кытыларынын зубочистка-нан туттарабыт, 15-20 мүн. устата 180-200 духовкага буһарабыт.

2. «Болгарский» салат.

Биридин устуука саһархай, кы-һыл, от күөбэ минньигэс биэрэйи синньигэс гына солуюмканан быһа-быт, эриэппэ луугу эмиэ итинник быһабыт, бири устуука помидор, 1 өлүү кыра гына кырбамыт ченек-ку эбэбит, мас арыыта, туус, биэрэс кутабыт.

Болпуруостаргытын, эти-лэргитин, матырыяалларгытын маньк аадырыска күүтэбит: Нам с., Ст. Платонов уул. 17, тел. 42-4-03

«Ыльк» хаһыаты бэлэмнээ-тилэр: Юра Мордосов, С. М. За-болоция, М. И. Кирова, А. В. Бочкарев, Т. Н. Степанова.

БОЛҔОЙУН! БОЛҔОЙУН!

Педагогическай уонна эмп үлэһиттигэр вакантнай миэстэлэр бааллар.

41-1-48 тел. Дьарыктаах буолуу кинигэр билсинахкитин сөп.

Педагог үлэтин миэстэлэрэ:			
Оскуола	Предмет	Үөрэр	Ногурууската Дьизэ
1 Хомуस्ताах	Матем., физика	Үрдүк	22 Арена
2 Хомуस्ताах	Франц. тыл	Үрдүк	12 Уопсай дьизэ
Бетүг	Химия	Үрдүк	21 Уопсай
Партизан	Матем., физика	Үрдүк	18 Гаастаах дьизэ
	Музыка, ырыа	Орто анал	7 Гаастаах дьизэ
Салбан	История	Үрдүк	16 Квартира
	Физкультура	Үрдүк, орто анал	18 Квартира
Түбэ	Физкультура	Үрдүк, орто анал	18 Уопсай
	Химия	Үрдүк	18 Уопсай
Хатырык	История	Үрдүк	21 Хос
Арбын	География	Үрдүк	18 Квартира
	Матем., физика	Үрдүк, орто анал	24 Квартира
	Музыка, ырыа	Орто анал	18 Квартира
Граф Бизэргэ	Информатика	Үрдүк	18 Арена
Гаастаах	Биология	Үрдүк	10 Уопсай
	География	Үрдүк	8 Уопсай
	Химия	Үрдүк	4 Уопсай
Искра	Англ. тыл	Үрдүк, орто анал	12 Квартира
	Матем., физика	Үрдүк, орто анал	26 Квартира
ХСФАО	Матем., физика	Үрдүк	20 Уопсай

Быраастар
Тубдиспансер Фтизиатр-быраас 1,5 ставка
Модут уч. балыһа Терапевт-быраас 1,5 ставка

2005 С. ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЫЧЧАТ ПОЛИТИКАТЫГАР БЫРАЙАКТАР РЕСПУБЛИКАТААҔЫ КОНКУРСТАРА

1. «Организация добровольческого движения» — муус устар 1 к. - бэс ыйын 1 к.
  2. «Организация досуга и оздоровление молодежи» — муус устар 1 к. - бэс ыйын 1 к., эмиэ 3 степеннээх үөһэ этиллибит суумалаах грант.
  3. «Содействие занятости молодежи на селе» — олунньу 1 к. - муус устар 1 к., сыл тумугунан 180 тыһ. солк.
  4. «Поддержка молодых инвалидов» — бэс ыйын 1 к. - атырдыах ыйын 1 к.
  5. «Лучший краеведческий проект» — муус устар 1 к. - бэс ыйын 1 к.
  6. «Сохранение самобытной культуры малочисленных народов Севера» — бэс ыйын 1 к. - атырдыах ыйын 1 к.
  7. «Гражданско-патриотическое воспитание молодежи» — олунньу 1 к. - муус устар 1 к.
  8. «Формирование правовой культуры молодежи» — муус устар 1 к. - бэс ыйын 1 к.
  9. «Адаптация молодежи «Село-город» — олунньу 1 к. - муус устар 1 к.
  10. «Поддержка талантливой молодежи» — бэс ыйын 1 к. - атырдыах ыйын 1 к.
  11. «Экологическое воспитание молодежи» — олунньу 1 к. - муус устар 1 к.
- Бу бырайыактарга барыларыгар 1 степеннээх грант - 80 тыһ. солк., 2 степеннээх грант - 60 тыһ. солк., 3 степеннээх грант - 40 тыһ. солк.

Дууһа мөккүөрэ «ОЛОХ ОПОРОУОХПУН БАҔАРБАПЫН»

Сурукпун хайдах, туохтан саҕалы-ахпын билбэппин. Дууһабар ыарахан, ыар санаалар киирэллэр. Олоххо интэ-риэһим суох, олох опоруюхпун баҕар-баппын. Бу сиргэ кыыс оҕо кэргэн тах-сан дьиа-уот тэринээри, оҕо төрөтөөрү кэлэр дииллэр. Онтон мин оҕобун (оҕом диэхпин баҕарбаппын) көрүөхпүн баҕарбаппын, абааһы көрөбүн. Туох буолбут кыһай дьиа сивлээн-самэлээн барыахкыт буолуо гынан баран...

Ол саҕана үс сыллаах орто үөрэҕи бүтэрээ-ри сылдьар кэ-рим этэ. Үөрэх-пин бүтэрдэхпи-нэ, ол күһүңүгэр до-борбунаан хол-боһон ыал буо-луох буолбуп-пут. Мин саҕа дьоллоох киһи суоба.

Онтум ба-рыта тизэрэ тах-сыбыта... Бу буолар баҕар, ол күн, гос. экзаме-ным чугаһаан, библиотека сабыллар дылы олорон баран, автобуска, оста-новкага тахсыбытым. Ол турдаһы-на, иннибэр массыына тохтуу биэр-битэ да, өйдөөбөккө да хаалбытым, икки уол оһон тахсан массыынаба симиэн барбыттара. Эһи ылан «быһааҥ!» дьиа хаһытаан көрбүтүм да, ким да миэстэтиитэн хамсаан да көрбөтөбө. Син дьоннор бааллар этэ эбээт... Арай онно бири эмит хорсун санаалаах баар буоллун, көмөлөспүт буоллуннар, олодум атын буолуо этэ...

гына олоробут, бу кыыскытын кизэр гыныҥ», — дьиа бардыгынаабыта. Онтон сутурук күөрэйэн ээрэрэ да... туох буолбутун өйдөөбөппүн. Эйдөммүтүм сиргэ сыгар этим, дэлби тонмут этим. Бүтэһик санабын түмэн суоҕа тахсыбытым. Бири амарах сана-лаах кырдыаҕас суоппар ылан абыраа-быта. Кыыстаммын балыһаба да, дьомморда буолбакка дьуөгэ эриэппэр-битим. Дьуөгэм миһигин көрөөт да сэрэбиз, сүрээнтүттүбү-та. Дьонум кэлэн ылбыттара. ситилин милицияга хайдах-туох буолбутун кэпсэтиһэрэ хаһан этэ. Ону санаахтаһына, хайдах ту-луйбутум буолла дьиа саныы-бын. Доборум мин кэдээңгэ түбэспиппин истэн баран «ууга тааһы быраһытыһы» сүппүтэ. Маны этэн эрдэхтэрэ «друг по-знается в беде» дьиа... Чугас доборун таннарыыта дьиа... киһи тыһынан сатаан эппэт... ыарахан. Кивитэнт төһөлөөх кэ-лэбитим, хомойбутум буолу-ой...

Хаста да бэйэбэр тийинэ сатаабыппын... быһаабыт-тара. Букуулла-тэкиллэ сыл-дьан хат буолбуппун билбэк-кэ хаалбытым. Хойутаан баран бири-дэ билбитим. Ону билэн баран, өссө иирбит киһи курдук буолбутум. Хат буолбуппун билиэхпиттэн оҕобун аба-аһы көрбүтүм. Кыыс оҕоломмутум. Аккаастанан роддомга хаалларбып-пин, дьонум «оҕо туох да буруйа суох, сизмитин бэйэбит көрүүхпүт» дьиа көрдөөн ылбыттара. Билигин дьон-ум бэйэлэрэ интэ сылдьаллар. Эбэ-лээх эһэтин «паапа», «маама» диир. Мин дьоммуттан, оҕолоһон баран, туһунан барбытым. Кыһыһым мингин билбэт. Дьонум бэйэлэрэ эрэ миэхэ кэлэн бараллар. Кыыспын көрүүхпүн баҕарбаппын, миэхэ ол күнү сана-тар... Эр дьону ис-испиттэн көрө-көрө абааһы көрөбүн.

Билигин үөрэжим да, бастаһааннай үлэм да суох, соботохпун. Күлүк кур-дук аат харата эрэ олоробун. «Время лечит все» дииллэр гынан баран... ол күн хаһан да сүппэтти мин сүрэхтэр-бэс буолан сылдьар. Иччи олохпун-тан үчүгэни күүлэппин, кими да интэ-бэйбэппин, эрэммыппин.

Ама манньк дьылбалаанары бу сиргэ кэлбитим буолуо дуо!

«В»

Чөл олох уонна ырааһырды

Л. Ильина:

«ӨЙ-САНАА ЫРААҤЫРДАҤЫНА УОННА ЧЭБДИГИРДЭҤИНЭ ЭРЭ...»

Сааскэпэн санитарнай ырааһырды бөү-сыһы ыраастанын боппуруоһа эмэ күөрээн табыста. Ырааһырды, онтон да атын боппуруостар тула са...

— Лена Ильинична, быйылгыттан эһиги тэрлэтэбит уларыан, штаты сарбыһы ытыттылар...

— Реорганизация түмүгэр урут 29 үлэһиттээх тэрлэтэ билигин 8 эрэ үлэһиттээх хаалла, штаты сарбыһыга түбэспиттэртэн 8 киһи үлэ булла...

федеральной сулуоспа Саха Республикатын территориальной управлениета» диэн (территориальное управление человека по РС(Я), бу контуруолдуур орган, манна 3 киһи үлэтир...

Иккис тэрлэтэбит аата «Гигиена уонна эпидемиология киһиэ» диэн доруобуйа харыстабылын федеральной государственной тэрлэтэ (ФГУЗ «Центр гигиены и эпидемиологии в РС(Я)», манна 5 киһи хаалла, салайааччы В.С. Хохолова. Бу тэрлэтэ хоз. расчекка үлэтир буолан нэһилиэтинэ араас онору харчыга онорор: бактериологической, химической анализтары, дезинфекцины, дератизацины (кугуйахтары у.о.д.а. кэрбээчилэри суох оноруу), дезинсекцины (үөнүкөйүүрү суох оноруу), санитарнай минимуму уода. Холобур, урут оҕу сайынгы лааһарда бөксө аһыллар эбит буоллахтарына, билигин барыга харчылаах буолар.

Уларыһы түмүгэр үлэбит ис хоһооно эмиз уларыйда, холобур иккис тэрлэтэбит билигин үлэбитин хаачыһар, билигин объектары бэрэбиэркэлэбиппит түмүгүн предписание суруйабыт, ону ФГУЗ толорор. Улуус тэрлэтэлэрэ ФГУЗ-у кытта дуогабар онорсон үлэтиэхтээхтэр, ол дуогабарга оноруулар өгөдөр бары киирэллэр, тэрлэтэлэр бордоду укталарын хаачыстыбатыгар бэйэлэрэ эппиэттиһиригэр производственной контуруолга дуогабар онорсоллор.

— Туһанааччы бэйэтин бырабын туһанан кэрсүү түһэриэн сөп дуо?

— Үгсүү түһэриэн сөп. Дьон үксүн тыһыан, телефонунан этэлэр, ааттарын ыйбака туран. Оччолуна билигин бу үгсүүнэн үлэтирибитигэр ырахан буолар. Онтон ааттарын этэн, суругунан, телефонунан да буоллун, үгсүү киллэрдэхтэринэ сокуон быһытынан билигин контуруолга ылан үлэлэһэр, ирдэһэр эбээһинистээхтэр. Ааттарын эттэхтэринэ үгсүүбүт киһиэхэ эппиэтин ыгытыахтаахпыт. Быйыл йогурт хаачыстыбата куһаҥын туһунан уонна Октябрьскай уулусса 26 №-дээх дьэтин таһыгар туннук анныгар помуоһа дьаһыга туруоруллубутун туһунан биридилээн үгсүү киирбитэ. Онон үгсээччилэр суругунан киллэрэллэрэ бэйэлэригэр да, билигин контуруолдуурбутугар да быдан ордук.

— Санитарнай ыраастааһыһыга эһиги комобут, үлэтир?

— Санитарнай ыраастааһыны иккы үстаа ытыгы туһунан баһылык дьаһала тахсыбыта, Нам селотун тэрлэтэлэрэ ыгырыгы таһарыттар. Манна Нам селотун, нэһиликтэр дьаһалтала ылыһан үлэтиэхтээхтэр. Кыайы 60 сылын

чэбдик туруктаах көрсөргө бары тэрлэтэлэр бу күнүгэр ырааһырды үлэтин күүскэ ыгытыахтарын наада. Аастыт нэдиэлэ ыраах сытар нэһиликтэри кэрийэн көрдүбүт, сүрүн замечание котельнайдарын таһыгар элбэх шлак сытар, шлак салгыны, сирни киртитэр, онон бу бириэмэтигэр жомуллан иһилиэхтээх этэ. Сүрүн проблемабытынан сыба-

көрдүүгэ күүскэ үлэлиэхпитин наада, экологической да өттүнэн ыллахха, үүнээйи, мас салгыны ыраастыыр, онон көрдүүгэ улахан үлэ барыахтаах. Хас биридди тэрлэтэ бэйэтин таһын саргыһы сатыан наада. Нам селотун баһылыгы таһымыгар буолбут тэрлэтэлэр салайааччыларыгар аналлаах муһуахха тэрлэтэлэргэ таһынаагы сирдэри сыһыран мас олоддоллорун, ыраастыы сылдыалларын туһунан кэпсэтин буолбута. Бу баһымын хаалбакка олоххо киириэн наада.

— Үтүт тутуута сараланна...

— Үтүт тутуута — сүрүн боппуруоспут. «Улахан үтүт» диэн кампания эмиз сараланна, онон бу саас сүрүн үлэбит ол буолар. Үтүт тутуурааччыларга сылаабы ирдэбил уларыан иһэр. Республика кылаабынай санитарнай враһа А.П. Протодьяконов 2005 с. кулун тутар 11 күнүгэр 2-х уурааһынан үтүт тутуурааччылар «А» гепатит

алкабыт буолар. ЖКХ транспорунан хаачылыгыта мөлтөх буолан үлэ мөлтөхтүк барар. Сыбаалканы чааһынай илингэ биэрэр туһунан боппуруос үөрэтиилэ сылдыар. Сыбаалка территорията ынах-сүһө, ыт киирбэтин инниттэн олбуорданыахтаах. Ынахтар помуоһаны кэрийэн аһыһыллар, ол уутун билигин иһэбит. Дьыгэр сыбаалкага табличка ыйаһахтаах, хайа баһарар массыһа киирэрин курдук гына суол баар буолуохтаах, мааны массыһа наалаах дьон көлүһэлэрэ тэстэртэн куттанан иһирдэ киирбэттэр. Маны таһынан харабыл ирдэнэр, киһи бөү ханна кутары ыйан бириэхтээх, бөү суордунан арааран сорогун рекультивацията ыгытыахтаахтар, сорогун уматыахтаах, куруутун трактор үлэти сылдыахтаах. Онон тэрлэтэлэри таһааран, бары турунан ыраастаан баран бөлөм ыраастааһыт, олбуордаммыт сыбаалка чааһынай илингэ бэрлэтиэхтээх этэ.

Кыһыҥгы брикеттери барытын тизийэн баран сайынгы помуоһа дьаһаһыктарын оноруу үлэтэ ыгытылаахтаах. Сайынгы дьаһаһыктар, кыһыҥгы брикеттер, туалеттар тастарыгар туруорулуохтаахтар. Онон нэһилиэтинэ өйдөөбөт, помуоһаларын таптаабыт сирдэригэр, дьаһаһык таһыгар куталлар. Ордук уопсай дьыалар тастара ирдээхтэр. Субуотунууктары тэрийэн дьон бары тахсан үлэлэтэхтэринэ эрэ ыраас, үчүтэй, бөх суох буолуо этэ. Коммунальнай хаһаайыстыба тэрлэтэ бу боппуруоһу үөрэтөн көрөн арыһыт тупсарыдык аныгыһы үлэтир туһунан толкуйдары киллэрэрэ буоллар олус үчүтэй буолуо этэ.

Аны туран маһаһыннар, ырыһаһыктар тастарыгар бөх кутар мусоросборниктар суохтар. Маһаһыһынтан тахсыбыт дьон бөхтөрүн сиргэ бырагаллар. Вокзал таһыгар чааһынай таксисгар турар сирдэрэ эмиз барыта бөх, сыыс. Дьыгэр элбэх киһи сылдыар сиригэр мусоросборниктар баар буолуохтаахтар. Билигин предписание суруйа сатыыбыт да, өрө тардыаны бытаанык барар. Барыта нэһилиэтинэ культуратыттан тутулукаах буоллаҕа дии. Дьон ирдэбил уларыһарын өйдөөбөт, «санэпид тугу көрөрү?» дьыллар. Билигин хас биридди киһи, ыал бэйэтин олодор, үөрэнэр, үлэтир сириттэн саһалаан көрүнүөхтээх, таһынаагы сирин ыраастааһытаах. Билигин ирдиэр эрэ бырааптаахпыт. Толорбот буоллахтарына ыстаарап түһэрбит.

Манна даратан эттэххэ, дьон сыһыанар культура дьыэлэрин тастара олус кирдээхтэр. Тупсаран оноруу (благоустройство) боппуруоһа олох бытаанык, мөлтөхтүк барар. Благоустройствога,

утары вакцинация ылыахтаахтар, дизгруппа анализын, санитарнай минимум туттарыахтаахтар, флюорографияга түһүөхтээхтэр. Бу сыла ирдэбил улаатан нэһилиэтинэ бу тутатына төлүүр кыага суодунан, вакцинацияны үтүт субедиитыттан нэс төлөнөр курдук нэһиликтэргэ медицинскэй пууннарыгар (ФАП, ФП) оноруулар гына улуус дьаһалтатыгар кэпсэтин буолбута. «А» гепатит сыстыганнаах, нэһилиэтинэ ортогугар олус түргэник тарһаран, ону дьон өйдөөбөт. Дьыэ кэргэнтэ биир киһи ыарыда да, бу ыал үтүт туттарар бырааба быһыллар, тэрлэтэ биир киһи ыарыда да, бу тэрлэтэ бүтүнүгү сабыллар. Дьыгэр дьон бэйэтин туһугар, ыарыы тарһамматын туһугар оноруулар.

— Оттон «Талба» ырыһаһыкка бородуктаһыны атыһыһыр дьон бары көргүлээтэр дуо?

— Итинэн көнүлэ суох дьон тураллар. Дьыгэр итиниги туран атыһыла суохтаахтар. Атыһаһар дьон грамотнай буолуохтаахтар, көнүллөрүн, сертификаттарын ирдээн баран биридэ атыһаһахтаахтар. Санэпидидаортан, ветуправлениеттан көнүл ылыахтаахтар, манна ветуправление үчүтүйдик үлэлэһиэн наада, төрө дьэртэр чааһынай илингитин таһар үтүт сырыһа киирэр, онно ветеринарнай управление көнүл биэрэр.

— Вэйдиэ сылдыар ыттарга тугу мизэрэ ылыһыһан сөбүт?

— Улууска бэйдиэ сылдыарыттар олус элбэхтэр. Бу эмиз сүрүн проблемабыт буолар. Дьыэ кыһыларын көрүү-исти быраабылатын туһунан Саха Республикатын правительствотун уураага тахсыбыта. Бу уураах быһыһынан ыт бааһыһа туруохтаах, күүлэйдийигэр хаһаайһынын кытта сылдыахтаах, намордиктаах буолуохтаах. Хаһаайһынаах эрэри мээһэ сылдыар буоллаһына бырадааһы дьэи ааттанар. Нэһиликтэр дьаһалталарын үлэһиттэрэ бэйдиэ сылдыар ыттар дьонго ыстаарап түһэрэр бырааптаахтар, ыстаарап суумата 1-тэн 5 хамнас алын кээмэйигэр дьыла, ол эбэтэр 100 – 500 солк дьэртэ. Ыстаарап төлөбүрүн мировой судуйа быһаарар.

Нэһилиэк дьаһалтатын иһинэн зоологической комиссия дьэи тэрлэтиэхтээх, бу комиссия ыттары, куоскалары уода, барээдкээһинтэ үлэлиэхтээх. Сүрүн көмөнү бу боппуруоска ветеринарнай управление оноруохтаах, күүскэ үлэлиэхтээх. Бу этилибит мизэралари ким да туһаммат, ол түмүгэр бэйдиэ сылдыар ыһыт аһаана элбии турар.

Кэпсэттэ В. РЫКУНОВА

Дьыллар уонна дьылгалар

СУРУКТАР КЭПСИИЛЛЭР

(Бүтүүтэ. Иннин 57-58 №-гэ көр)

Н. Рыкунов 50 сааһын туолуутугар «Певец якутского села» ыстатыйаны «СЯ»-га бачээттэппитэ. Уонна куоратынан, Намынан дакылаат онорбута.

Николай Алексеевич суруктара барыта «серьезной» буолбатахтар, оонһуу-көр эмиз баар. Олортон бири холобурдуубун:

«Ытытабыллах Ырыһыһыт! Ньургун Ньукулай! Мэник-тэник Мэхээйэлэбис! Бэйиэт бэрда, Хаһыатчыт халыана, Дьыһыт дьыһыһа, Оҕомсох омуһнаага, Киһи килбиһинээгэ, Эр эрэлээгэ, Доҕор дуоспуруна, Атаас аламаҕайа, Күйдүһүт күлүмнээгэ, Ыалдыһытмах ылбаҕайа, Нам намыһар тойкукута, Чабылдан сиэһэ, Таллан табаарыһа, Уруукап уола, Хаабыһап хаарыан доҕоро»

(Уонна аһыһыһынан долгунунан тардыталаабыт).

Хоһоонун Буоһук булларбыта.

Тиһтэбис тиһтэбэбитэ, Хаабыһаһыт харыстаспыта, Аһыһыһыһа, Аһыһыһыһа тахсыахтааҕа. Тур-руг-гурррр!

Убайбыт Таллан бастаахтар баһыһалларыгар тохсус хоско толлоллон олорор.

Ньукулай Хаабыһап, сулуусай уонна суруйааччы. 11/VI-80 с.

Таллан туһунан өссө биир суругар: «... Уөрэн-көтөн олороллор, бонһор чүһкүйэр быһыһылаах, ордонор буол», — дьэи баран, куораттааһы аадырыстарын ыйыт.

Манна сыһыран, биир түгэни ахтан ылым. Таллан Нам баһыһаһыгар киирбитин истэн, Габышев, Босиков Ньукулайдар куораттан тахсан, биир Ньукулайы сирдэтиэнэн палатаҕа киирбиттэригэр, Оҕонһор оронуттан тура охсубут уонна: «Хайа, уолаттар, тугу тааххыһыт?» — дьэи мүчүһүнү турбут. «Туоҕа да суох дьон кыбыһыһыттар аҕай. Ити кыбыһыһыны кэлиин, Николай Алексеевич дьаһаһыһынан, «сирдэит» Ньукулай мүлүрүтэн турар.

Суруктарга олодурар, бу икки дьон доҕордуу, ыкса сыһыһыһаах этилэр дьыһыһы баһарыһан, Николай Алексеевич 1973-75 сс. Москваҕа үрдүкү литературнай курска үөрөмүтэ. «... Манна 4/IX кэлбитим. Курска араас омуһ гөлүдэрэ үөрөнөбит, югослав, монгол да бааллар. Түөрт күн лекция, семинар, үс күн сыһыһыһаһыт.

Көрдөһүүм — эргэ чороонно булан ыһыт. 21 /IX-73 с.».

Ити көрдөһүүнү II Хомуһааһа олодор аймаҕа Степанова Евдокияттан-Дьэбдэһитэн биир атахтаах улахан билиһыт чороону ылан, иһигэр кыра соҕус ыгытыһыһа дьыһыһыһыт дьэи тобус-голору тыһыһаах испиэр кутан, буспут сыһыһыт.

Евдокия РЫКУНОВА, поэт кэргэнэ

Евдокия РЫКУНОВА, поэт кэргэнэ

ВОЕННЫЙ КОМИССАРИАТ НАМСКОГО УЛУСА ПРОВОДИТ ОТБОР КАНДИДАТОВ НА ВОЕННУЮ СЛУЖБУ ПО КОНТРАКТУ ПО ФЕДЕРАЛЬНОЙ ЦЕЛЕВОЙ ПРОГРАММЕ В МОТОСТРЕЛКОВЫЕ ЧАСТИ:

- 1. г. Хабаровск
2. г. Бабстово, Еврейский Автономный округ.

Размеры денежного довольствия военнослужащих, проходящих службу по контракту в частях постоянной готовности округа:

- ком. отделения (сержант) — денежное довольствие 9700 руб., квартальная премия 1900 руб., единое денежное вознаграждение по итогам года — 7600 руб., материальная помощь 5400 руб., среднемесячный доход 11400 руб., стоимость прод. пайка 600 руб., стоимость обмундирования 2400 руб. (в год);
— стрелок (рядовой) — денежное довольствие 8400 руб., квартальная премия 1700 руб., единое денежное вознаграждение по итогам года — 6800 руб., материальная помощь 4800 руб., среднемесячный доход 9900 руб., стоимость прод. пайка в месяц 600 руб., стоимость обмундирования 2400 руб. (в год).
На должности рядового состава возможно оформление граждан со средним (основным) образованием.

Военный комиссар Намского улуса подполковник А. ЕРШОВ

«БИИРГЭ ТУТАБЫТ» КООПЕРАТИВ ӨНӨЛӨРӨ

«Бииргэ тутабит» потребительской-ипотечной кооператив нонүө бизэ сыл устата «СР тус дьарыктаах үлэнигэриг идэлээх союзтара» территориальной тарилта иһинэн 800 кэригэ ыал олорор усулдуубуйатын тупсарына. Ангардас ааспыт сыл 2004 сылга 200-тэн тахса ыал 120 мөл. солк. тахса суумааах ссуда ылан дьаалэнна.

Нам улууһугар «Бииргэ тутабит» кооператив, эбэтэр на-роднайдык «Олонхо дойдута» 29 чилиэннээх, 6 ыал Дьокуус-кайга дьиз, квартира ылылар, 2 ыал уочаранка турар, онгон ордуктара үп муньуна сылдьаллар.

Хас биирдии ыал олорор дьизэлээх буолларына дьоллоро толору буолуон сөп, онон дьиз боппуруоһа чэпчэкигэ суох быһаарылыах уонна улахан суолталаах. Манна эһиэхэ кооператив көмөлөһүөн сөп. Дьиз атыылаһаргыгыгар эбэтэр туттарааргыгыгар үпкүт тийибэт, эбэтэр олох кыра буолла-рына кооперативка харчы муньуна, ссуда ылан боппуруоһу быһаарыаххытын сөп.

Кооператив олорор дьизэ хардарыта кредиттэһин принциптэн үлэлиир. Нам улууһун олохтоохтору Дьокуус-кай куоракка да, улуус иһигэр да дьизини талан ылыахтарын сөп. Кооператив дьиз атыылаһытыгар манньк боппуру-остары быһаарар:

1. Физическай сирэйдэр эрэ буолбакка, юридическай сир-эйдэр эмиэ кыттар кыахтаахтар.
2. Төрөспүттэр оворло олорор дьизэлэнэллэрин эрдэттэн үп муньун хааччыахтарын сөп.
3. Кыттааччы квартираны эрэ буолбакка, ангардас хоһу даҕаны атыылаһыан сөп.
4. Олорор дьизини эрэ буолбакка, атын даҕаны халбаннаа-бат баайы (даачаны, сир участкагын, гарааны о.д.а.) атыыла-һаахха эбэтэр туттуоһу сөп.
5. Олорор дьизини атыылаһарга уонна туттарга кыттаач-чылар ороскуоттара биллэрдик улаатарын харгыстыыр.
6. Сокуон сүрүннээһинэ чуолкайа суох буолуутун тохто-тор.
7. Үлэ коммерческайа суох майгыланарын, үп-харчы хам-сааһына дьэкир буоларын уонна дьонго табыгастаах, су-дургу буоларын махтэлиир.

КООПЕРАТИВ МАННЫК ТАРИФТАРЫНАН ҮЛЭЛИИР:

КЛАССИЧЕСКАЯ

Муньунар тариф. Маннайгы саҕалааһын паай усунуоһа — 5 тыһ. солк., ыйдаагы алын төлөбүр — 2 тыһ. солк. Муньунуу кирбиитэ — атыылаһарга суоттанар дьизин сыанатын анара, ити эрэри икки сыл устата муньунар буоллаахына — 40, үс сылга — 30 бырыһыана буолар. Кирири усунуоһа — атыылаһахтаах дьизин сыанатыттан 5 бырыһыана (усуну-оһу төлөөһүн болдьоһу уһатыллыан сөп: 4 тыһ. солк. тута төлүүтүн, ордуга ыйдарынан үлэриллиэн төлөнөр, онуоха ки-рири усунуоһа дьизин сыанатыттан 6 бырыһыаныгар тэҥнэ-һэр). Чилиэн усунуоһа — суудаттан 3 бырыһыана, икки сыл-тан ордук кэмгэ муньунар буоллаахына — 1,5 бырыһыан.

СУҔАЛСЫТЫЛЛЫБЫТ МУНЬУНУУ

Маннайгы саҕалааһын паай усунуоһа — дьиз сыанатыт-тан 20 бырыһыан (маннай 5 тыһ. солк. кыллэрен баран, орду-

гун ый устата төлүүххэ сөп). Муньунуу кирбиитэ — дьиз сыанатыттан 35 бырыһыана. Ыйдаагы усунуоһа — 5 тыһ. солк. итэҕэһэ суох. Кирири усунуоһа классическайга курдук. Чилиэн усунуоһа — суудаттан 3,5 бырыһыан, 3, 5, 7 сылга төлөбүр болдьоһу уһатыы көрүллэр.

ЫЧЧАТ МУНЬУНУУТА

Маннайгы саҕалааһын усунуоһа — 5 тыһ. солк., муньунуу кирбиитэ — дьиз сыанатыттан 45 бырыһыана. Икки сыл мун-ьунар буолларына — 40, үс сылга — 30 бырыһыана. Ый-даагы усунуоһа — 2 тыһ. солк. итэҕэһэ суох. Кирири усунуоһа — дьиз сыанатыттан 4 бырыһыан (төлөбүр болдьоһу уһатыл-лар буолларына — дьиз сыанатыттан 5 бырыһыан). Чилиэн усунуоһа — 2 бырыһыан, икки сылтан ордук кэмгэ муньун-ар буолларына — суудаттан 1,5 бырыһыана, 3, 5, 7 сылга болдьоһу уһатыы көрүллэр.

СУҔАЛСЫТЫЛЛЫБЫТ ЫЧЧАТ ТАРИБА

Маннайгы саҕалааһын усунуоһа суҕалсытыллыбыт мун-ьунууга курдук. Муньунуу кирбиитэ — анара. Ыйдаагы усунуоһа — 5 тыһ. солк. итэҕэһэ. Кирири усунуоһа — дьиз сы-анатыттан 4 бырыһыан (төлөбүр болдьоһу уһатыллынарына — 5 бырыһыана). Чилиэн усунуоһа — суудаттан 3,5 быры-һыана, 3, 5, 7 сылга болдьоһу уһатыллар.

ОҔО ТАРИБА

Маннайгы саҕалааһын усунуоһа — 5 тыһ. солк. Муньунуу кирбиитэ — 40 бырыһыан. Ыйдаагы усунуоһа — 2 тыһ. солк. итэҕэһэ суох. Кирири усунуоһа — дьиз сыанатыттан 3 быры-һыана (төлөбүр болдьоһу уһатыллыан син: 4 тыһ. солк. тута-тына, атына ыйдарынан үлэриллиэр, онуоха 5 бырыһыаны-гар тэҥнэһэр). Чилиэн усунуоһа — суудаттан 1,5 бырыһыана, 5, 7, 10 сылга төлөбүр болдьоһу уһатыы көрүллэр.

АҔА ДОЙДУГА СУЛУУСПАЛЫБЫН

Маннайгы саҕалааһын усунуоһа — 5 тыһ. солк. Муньунуу кирбиитэ — 40 бырыһыан. Муньунуу саамай кылгас бол-дьоһо — биир сыл. Ыйдаагы усунуоһа — 2 тыһ. солк. итэҕэһэ суох. Кирири усунуоһа — 3 бырыһыан (төлөбүр болдьоһу уһа-тыллыан сөп: 4 тыһ. солк. тута, атына ыйдарынан үлэрилли-лэр, онуоха 5 бырыһыан буолар). Чилиэн усунуоһа — суудат-тан 2 бырыһыана, 3, 5, 7, 10 сылга төлөбүр болдьоһу уһатыл-лыан сөп.

СУҔАЛСЫТЫЛЛЫБЫТ

Маннайгы саҕалааһын усунуоһа уонна муньунуу кирби-итэ дьиз сыанатыттан 55-тин бырыһыаныгар тэҥнэһэр. Ый-даагы усунуоһа — 0 солк. Кирири усунуоһа — дьиз сыанатыт-тан 6 бырыһыана (төлөбүр болдьоһу уһатыллыан син: анара — чилиэннэн кирирэгэ, анара — сууданы ыларга). Чилиэн усунуоһа — суудаттан 3,5 бырыһыана. 3 уонна 5 сылга диэри болдьоһу уһатыллыан сөп.

ХАРДАРЫТА ААХСЫЫ

Эһиги эргэ квартираны атыылаһыан сөптөөх буоллаҕы-на, атыылаһаххытын баҕарар квартираны кытта арыт-таһар сыанатыгар эрэ төлөбүр оҥоһулар. Сөптөөх дьизини булуоххуттар диэри урукку квартираныгар олоҕорут.

Дьизинин баҕалаахтар манньк аадырыска билси-эххитин сөп: Нам селота, Ленин уул. 4, «Олонхо дойду-та», телефон 42-0-15.
Улуус салаатын общественник председателэ
Гуляева И.Н.

ИДЬУО ИТИНИНЭРЭР ХАҔАН КИҔИЛИИ БЫРААҔЫНЬЫКТААХПЫТ?

Ыам ыйын 3 күнүттэн 10 күнүгэр диэри улууска крими-нальнай өттүнэн «сэргэхтик» аһардыбыт. Ол курдук ыам ыйын 5 күнүгэр Алпааныга биир эдэр киһини быһаарынан аһыан өлөрдүлэр. Манна сандарды хаайыттан тахсыбыт эмиз эдэр киһи уорбаланаан тутулуна. Бу иһигэр ыам ыйын 3 күнүгэр Граф Визергэр биир дьахтары кырбаатылар уонна күүһүлэ-этилар. Буруйдаах тутулуна. Маны таһынан кус көнүлүн кэмизер 2 киһи күн сырдыгыттан матта. Ыам ыйын 8 күнүгэр «Мунхаһыт кумага» дьин арыга куораттан сылдьар киһи өлүгэ көһүннэ, сабаҕалааһын быһытынан ууга түспүт, ол түмүгэр тонгон өлбүт. Биир Нам олохтооһо сүрээҕ тохтообут. Ыам ыйын 10 күнүгэр Граф Визергэр оскуола аһыгар 3 саа-стаах оҕо ууга түспүт. Ыам ыйын 9 күнүгэр Нам-Дьокуускай трасса 21-с км суол быһылааныгар 5 сааस्ताах кыыс оҕо суо-рума суоллана.

Күдүгээнэрбит да сүгүннээбэтилар. Ыам ыйын 3 күнүгэр биллибэт дьон Базовая уул. 1 киһини кырбаабыттар, ити өссө муус устар 27 күнүгэр буолбутун хойутаан биллэрбиттэр. Ыам ыйын 4 күнүгэр Хатырыкка биир киһи бэйэтин искэ быһаары-нан аһынан балыһага кырбит. Сарсыһыгар Намга 1 киһи ойдуун кырбаабыт, дьыалаҕа эриллбит. Ыам ыйын 9 күнүгэр Граф Визергэр Алпааны олохтооһо кырбаамыт. Сарсыһыгар Даадарга кимэ биллибэт киһи биир дьахтары кырбаабыт, ону аһан «эрийсэ» сатаабыт.

Уоруйахтар да хаалсыбатылар. Намга ыам ыйын 7 күнүгэр биир ыал террасатыттан 3700 солк. сыаналаах «Стелс» велосипеды сойбопсуттар. Сарсыһыгар педколледжа дискотека кэмизер биир сотовой телефону хаһаайката «сүтэрбит». Ыам ыйын 10 күнүгэр Намга биир ыалтан суох-тарыгар ааннарын алдьатан кинирэн 56750 солк. суумааах маллары сотон барбыттар. Хамааттаҕа «Жигули» массы-һыаны илдэ барарга холоммуттар. Бу быһылааннар арылла иликтэр.

Надизэлэ устата 229 киһи араас эпипэтинэскэ тардылын-нылар. Онгон 70-на арыгылаан, 14-дэ күдүгээннээн, 10 киһи общественнай мистэстэ арыгы иһин тутуллаан, 7 киһи мили-цияга өрөлөнөн о.д.а. мэрэлэниилэр, 8 сааһын ситэ илик өрдөр арыһылаабыттар, 1 киһи сааһын ситэ илик өрдөрү арыһыла-тан түбөстэ. Иги курдук үгүстэр бырааһынньаастаатылар, со-рохтор ону буортулуу сатаатылар.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биһиги дьиз кэргэн тап-таллаах, күндүтүк саныыр ийэбитин, эбээбитин ССРС доруобуйатын харыстабы-лын туйгунун, үлэ, тыыл, сце-на ветеранын Кондакова Екатерина Иннокентьевна-ны күн сириттэн букатынна-ахтык ыар ыарыы илдэ бар-ыта быйыл үс сыла буолла. Кини Бүлүү улууһун Халба-аки нэһилиэгэр Иннокентий Андреевич, Анна Евсеевна Кондаковтар дьон балыксыт дьиз кэргэнитэр 1933 сылла-аха төрөөбүтэ. 1940 с. Кон-даковтар уоллара үлэлиир сиригэр Эдьигээнгэ көһөлөр.

1941 с. Екатерина Инно-кентьевна аҕата дуогабарда-һан фронтка анаан балыксы-ыр. Кини аҕатыгар уһаат су-

уйуутугар, балык ыраастаа-һыныгар көмөлөһөр. Төһө да сэрии, сүт-кураан дьыллар кыһаллалара таарыйыттар-рын иһин, күүстээх, сырдык, кэрэ санаатын түһэрбиктэ, үөрэххэ дьулуспута. 1951 с. Эдьигээн 8 кылаастаах оску-олатын, 1953 с. Дьокуускай куорат оскуолатын бүтэрэн, фельдшер-акушер диплома-наа кэлбитин райздрав Уедэйтэ, «Парников» дьон 4 км ыраах сытар учаастакка фельдшеринэн анаан үлэтин саҕалыр.

1957-97 сс. үлэлээбитин устатыгар баҕа санаата нэһи-лиэк олохтоохторун доруо-буйаларын араҕаччылаа-һынга түмүллэрэ. Дьон-сэргэтэ ытыктаан «Биэлес Хааха» дьон ааттыыллар. Нэһилиэк общественнай оло-лор мэдэти кыттар. Биир да бичэр, концерт, муһунах ки-нитэ суох ааспата. Көмүс ку-оластаах ырыһыт бөрдэ этэ.

Биһиги ийэбит дьиз кэрг-энигэр сүрдээх сымнаҕас май-гылааҕа, ыалдытымсаҕа. На-һаа үчүгэй минниэс астааҕа. Күндү киһибит быйыл биһи-гиттан саас-үйэ тухары ара-хсыгыта үс сыла. Биһиги дьиз кэргэни атахпыттар туруо-ран үлэниг онортоон, киһи-хара ымытыгар ийэбитигэр дьириник махтанабыт уонна сүгүрүүбүт. Ийэбит үтүө майгытын, көмүс куолаһын күн сиригэр баарыт тухары умнуохпут суоҕа, өйдүү-са-һыы сылдьыахпыт.

Кэргэнэ, өрдөлоро

ИҔИРЭХ ТЫЛЛА

1 Хомуустаах дьаһалтата уонна кырдыаҕастар сөбизтэтэрэ 1 Хомуустаах нэһилиэгин олохтообун, тыыл, үлэ ветеранын, «Норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин» **ЖИРКОВ АРХИП МИХАЙЛОВИЧ** «Улуус Ытык киһитэ» аат иһэриллибитинэн итивик-истинтик эвэрдэлиир.

Баҕарабыт туйгун доруобуйаны, элбэх үөрүүнү, дьолу-соргуну!

БИЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Ритуальные услуги принимают заказ на фотокерамику. В продаже венки, корзины, цветы, материал, памятки, оградки.

Ул. Куонда-Кириэ, 9, без обеда, без выходных

Күн-дьыл күүскэ итибитинэн, сааскы халаан уута эрдэлээбитинэн сибээстээн сылгыны, сүөһүнү арыы, кытыл сирдэртэн үрдүк сирдэргэ таһаарар суһаллык онгороллоругар улуус нэһилиэнньэтин сэрэтэби **Сүөһү, сылгы өлөр түбэлтэттигэр эпипэтинэһи хаһаайыстыба-лар салайааччылары сүгүөхтэрэ.**

Улуус дьаһалтата

Булт сезона көгүллэммитинэн кусчуттар, балык-сыттар өрүскэ, күөлгэ сэрэхтээх буоларгытыгар көрдөһөбүт.

Намнаагы ГИМС

ПО «Илгэ» требуется на работу заведующий гара-жом с опытом работы.

Обр. по тел. 41-0-80

Сайынҕы кэмнэ чааһынай дьиз куортманнаһабын.

Тел. 767969

Ремонт, настройка компьютеров, 1С, НДС/Л (дилер ООО «Копиртехсервис»).

Тел. 42-6-66

Пилорамаҕа мас хайыттарга сакаас ылабыт.

Тел. 42-0-90, 23-2-13

<p>Чугас олоҕор убаастыр маллар-быгыгар Тасия Петроуна, Николай Николаевич Прокопьевтарга, эбээригэр Татьяна Николаевна Москвитина, аймахтарыгар, биергэ төрөөбүттэригэр тапталлаах оҕолоро, сиэнэрэ, бырааттара, убайдара ПРОКОПЬЕВ Афоня хомотлоохтук эдэр сааһыгар олохтон туораабытыгар дьирин кутурдамытын тирээбит.</p> <p>Чугас маллара Дьяконовтар, Шариннар, Куляковскайдар, Ивановтар, Румянцевтар</p>	<p>Күндү убайыт, үлэ, тыыл ветерана ИВАНОВ Павел Иннокентьевич 77 сааһыгар ыарахан ырыһыттан өлбүтүн дьириник курутууан туран бары аймахтарыгар уонна билэр дьонугар иһитинэрбит.</p> <p>Ордоро, сиэнэрэ, хос сиэнэрэ, эдьийэ Ааниса Намтан Ивановтар, Олесовтар</p>
<p>Күндүтүк саныыр биергэ үөрэммит дьуөгэбитигэр Прокопьева Аннушка, дьиз кэргэнигэр тапталлаах быраата, оҕолоро, убайдара АФОНЯ хомотлоохтук өлбүтүн дьирин кутурдамытын тирээбит.</p> <p>НУГ 1996 с. ылуускинтара</p>	<p>Ытыктыыр аҕабыт, күндү эһээбит, хос эһээбит, тапталлаах быраатым, үлэ, тыыл ветерана ИВАНОВ Павел Иннокентьевич бу дьыл ыам ыйын 6 күнүгэр 77 сааһыгар ыарахан ырыһыттан өлбүтүн дьириник курутууан туран бары аймахтарыгар уонна билэр дьонугар иһитинэрбит.</p> <p>Ордоро, сиэнэрэ, хос сиэнэрэ, эдьийэ Ааниса</p>
<p>Тасия Петроуна, Николай Николаевич Прокопьевтарга, кинилэр оҕолоругар оҕолоро, убайдара, быраата ПРОКОПЬЕВ Афоня хомотлоохтук олоҕо бистыбытынан дьирин кутурдамытын тирээбит.</p> <p>Шестаковтар</p>	<p>Выражен глубокой благодарностью Заваровой Евадкии Егоровны и ее детям в связи с безвременной кончиной сына ЗАХАРОВА Дмитрия Скорбим вместе с вами. Родители, кл. руководитель 1 «в»</p>
<p>Биергэ улааппыт, быраатым курдук саныыр оҕо сааһым доҕоро ПРОКОПЬЕВ Афоня эдэр сааһыгар хомотлоохтук күн сириттан барбытынан төрөппүттэригэр, биергэ төрөөбүттэригэр дьирин кутурдамын биллэрбим, Владислав Шестаков</p>	<p>Күндү убайыт, Алпааны олохтооһо ЗВЕРСТОВ Василий Николаевич үлүн ыарахан ырыһыттан ыам ыйын 6 күнүгэр олохтон барбытын дьириник курутууан туран бары аймахтарыгар, доҕотторугар, биергэ үлэлээбит дьонугар биллэрбим.</p> <p>Алпааныттан эдьийэ, балыстара, бырааттара, Зверстовтар</p>
<p>Биергэ үөрэммит доҕорбутугар, дьуөгэбитигэр, 1 №-дээх «Солнышко» детсад интэҕэтигэр Прокопьева Тасия Петроуна, кэргэнигэр, оҕолоругар таптыыр уоллара, убайдара, ЯЯИ IV курсун студена ПРОКОПЬЕВ Афоня эдэр сааһыгар хомотлоохтук өлбүтүгэр дьирин кутурдамытын тирээбит.</p> <p>Нам орто оскуолатын 1973 с. 10 «в» кыл. ылуускинтара</p>	<p>Алпааныттан төрүттээх Хатырык олохтооһо, үлэ, тыыл ветерана ЗВЕРСТОВ Василий Николаевич 74 сааһыгар ыалдьан өлбүтүгэр аймахтарыгар, билэр дьонугар дьириник курутууан туран иһитинэрбит. Балта, бырааттара, сиэн оҕолоро</p>
<p>Биергэ үөрэммит доҕоруб ПРОКОПЬЕВ Афанасий Николаевич соһуһуудык күн сириттэн туораабытыгар дьирин кутурдамытын иһитинэрбит, аҕатыгар, биергэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар тирээбим.</p> <p>НПК 2002 с. 4 «в» курсун ылуускинтара, куратор</p>	<p>Убаастыр күндү кэргэни, аҕабыт, эһээбит, үлэ ветерана ПОПОВ Петр Васильевич 6 дь. ыам ыйын 9 күнүгэр өлбүтүн бары доҕотторугар, биергэ үлэлээбит дьонугар биллэрбим.</p> <p>Кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэрэ, кийиктэ</p>
<p>Нам лесхозун профкома, администрация коллектив үлэһитигэр Иванов Павел Павлович уонна кини биергэ төрөөбүттэригэр аҕалара, эһээлэрэ, Арбын нэһилиэгин олохтооһо, тыыл, үлэ ветерана ИВАНОВ Павел Иннокентьевич 77 сааһыгар үлүн ыарахан ырыһыттан өлбүтүн дьирин кутурдамытын тирээбим.</p>	<p>Убаастыр чугас маллыгыгар Пентилеттарга таптыыр кэргэнэ, аҕалара ПОПОВ Петр Васильевич эмискэ ыалдьан өлбүтүн дьирин кутурдамытын тирээбим.</p> <p>Охлопковтар</p>

Редактор В.Г.Касьянов тел. 41-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41332; факс — 41332; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционной издательской система — 41141

Төрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эгсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маастабыл информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын ту-туһунуу контуруолдуур уонна регистрациялыыр РФ бөчөккэ Госкомитетин СР региональной управ-лениягытар 2003 с. бос ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүмүрө — ПИ №19-0428.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэритин, дьизит аадырыһын чолпук ыһыт. Редакциягакири-бит суруктар төһөрүллүбэттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыннык мэдэти биер буолбат.

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Эгсиэли» хаһыат редакционной-издательской ситимигэр талыһына уонна тыгыллына. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НППК бачээттаннэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,5 бачээт лине. Көңүл сыанаван атыылаһар Индекс — 54889. Тираһа — 2354 Бачээккэ илии баттанна — 12:00 ч. 11.05. 2005 Сахааһын №-рэ — 62